

Ipsos Public Affairs
The Social Research and Corporate Reputation Specialists

Mediji u BiH 2013. *medijske slobode, profesionalizam i izazovi*

Usporedni izvještaj 2009.-2013.

Istraživanje proveli: Millenium promocija BiH i

IPSOS Puls

Pripremljeno za: Udruženje/udrugu BH
novinari

Podržano od : Friedrich Ebert Stiftung BiH

1. Metodologija
2. Rezultati istraživanja

<i>Vrijeme istraživanja</i>	05.04. – 20.04. 2013.
<i>Metoda prikupljanja podataka</i>	Telefonsko anketiranje - CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing)
<i>Prosječno trajanje ankete:</i>	15 min
<i>Veličina uzorka</i>	N=503 ispitanika
<i>Metoda izbora domaćinstva</i>	Metoda slučajnog odabira fiksnih telefona domaćinstava
<i>Metoda izbora ispitanika</i>	Tehnika zadnjeg rođendana (osoba u domaćinstvu koja je zadnja imala rođendan, a starija je od 18 godina)
<i>Reprezentativnost</i>	Reprezentativan uzorak domaćinstava na području BiH

- Mediji su i nadalje institucija kojoj se najviše vjeruje u Bosni i Hercegovini, slijede vjerske zajednice i nevladin sektor.
- Bosanskohercegovački ispitanici najmanje vjeruju političarima i političkim strankama.
- U odnosu na prethodnu godinu povjerenje je poraslo u vjerske zajednice, a palo prema nevladinu sektoru, međunarodnoj zajednici, institucijama vlasti, političarima i strankama.
- Većina ispitanika je zadovoljna radom medija u Federaciji BiH, pri čemu nema značajnih razlika u odnosu na prethodnu godinu.
- Kada je riječ o zadovoljstvu radom medija u Federaciji BiH, među ispitanicima u RS-u bilježimo blagi porast zadovoljstva a u Federaciji određeni pad. A kad je riječ o zadovoljstvu medijima u RS-u, ispitanici u Federaciji su u puno većoj mjeri iskazali nezadovoljstvo nego ispitanici u RS-u, kojima su takvi mediji u značajnoj mjeri prihvatljivi. Nastavlja se trend nezadovoljstva ispitanika iz jednog entiteta radom medija u drugom entitetu.
- Najveći dio ispitanika smatra da je sloboda medija, kako u u FBiH, tako i u RS-u, malo ili nikako prisutna. U Federaciji nema promjena u odnosu na 2012. godinu i pritom nema značajnije razlike između entiteta o tom stajalištu. Veći broj ispitanika iz RS-a nego iz FBiH smatra da je sloboda medija u RS malo ili nikako prisutna.

- Bilježimo trend rasta stava da je osnovna prepreka slobodnim medijima u BiH politička zavisnost. Na drugom mjestu je i dalje financijska ovisnost.
- I u Federaciji i RS-u se najviše apostrofira porast političke ovisnosti medija, a u Federaciji bilježimo i blagi porast stava (u odnosu na 2012.) kako na to utječe i nedovoljna profesionalnost novinara.
- Ispitanici smatraju kako mediji nisu neovisni već najveći utjecaj na medije imaju političari i političke stranke, te kako dolazi do rasta utjecaja poslovnih ljudi i vlasnika medija. Smatraju kako se smanjuje utjecaj OHR-a i međunarodne zajednice na medije. Pritom u Federaciji bilježimo blagi pad političkog utjecaja a u RS-u blagi porast.
- Političare i političke stranke ispitanici smatraju glavnim kršiteljima novinarskih prava i medijskih sloboda. Međutim to se događa u puno većoj mjeri u Federaciji nego u RS-u. Ispitanici smatraju kako poslovni ljudi krše prava novinara u RS-u puno više nego u Federaciji.
- Većina ispitanika smatra da su napadi na novinare neprihvatljiv način djelovanja. Ipak, svaki 5-ti ispitanik opravdava ovakve postupke. Zanimljivo je da broj onih koji nalaze opravdanje za takve postupke blago raste u odnosu na 2012. godinu.

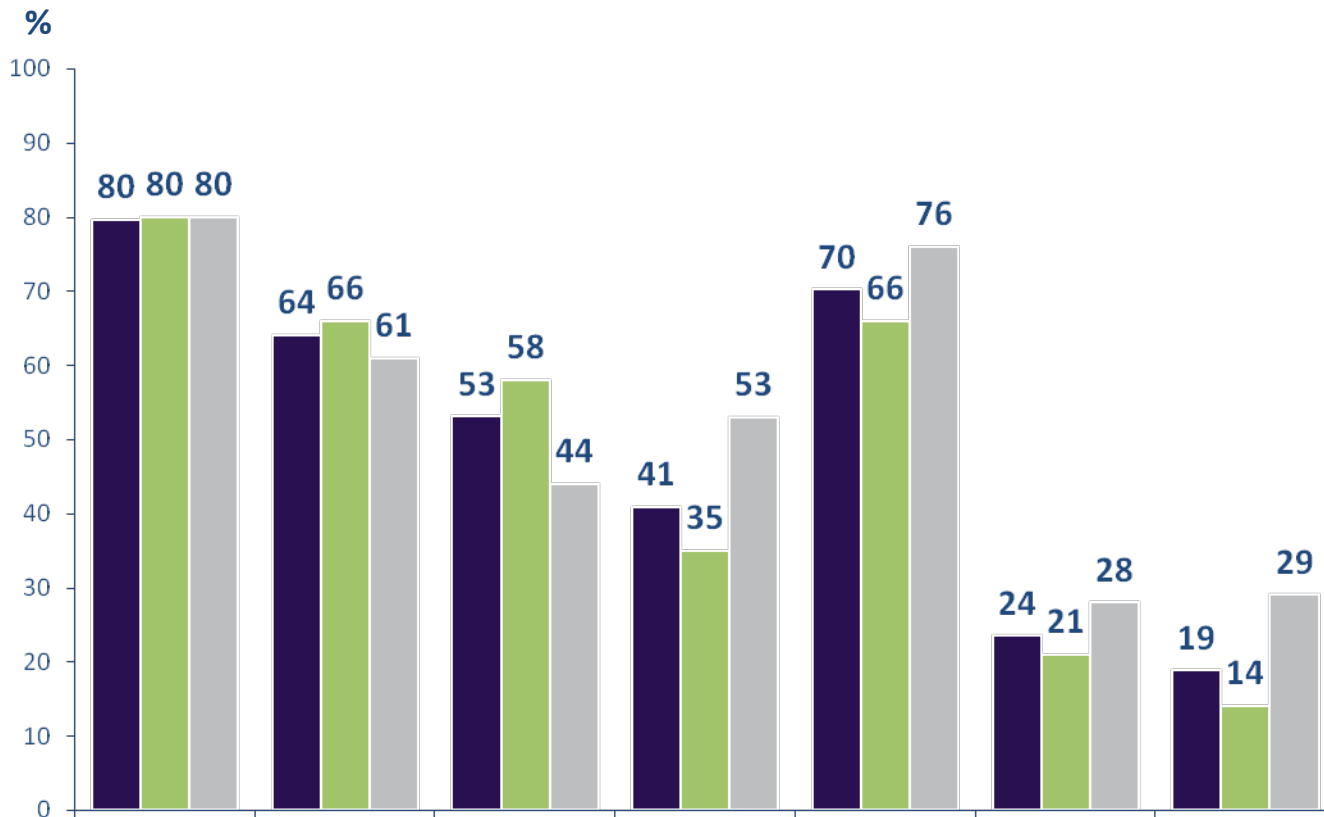
- Čak 80% građana smatra kako je novinarsko djelovanje politički motivirano a njih 42% smatra to razlogom gubitka objektivnosti.
- Mišljenje ispitanika kako su novinari u svome radu politički motivirani značajno je u porastu u periodu mjerenja 2009-2013. A porast takvih razmišljanja posebno bilježimo kad su u pitanju ispitanici u Federaciji BiH.
- Ispitanici smatraju kako bosanskohercegovački mediji izborom tema ne pokrivaju dovoljno njihove interese. Trend povećanje loše odabranih tema od 2009 do 2013 se nastavlja. To se posebno odnosi na Federaciju gdje je nezadovoljstvo odabirom tema o kojima se izvještava veće. Iako je i dalje nezadovoljstvo prisutno, trend loše odabranih tema u RS-u je donekle zaustavljen.
- Top 4 teme za koje ispitanici smatraju da bi ih bh. novinari trebali više obrađivati su: socijalne teme, ekonomske teme, one koje se tiču svakodnevnog života građana te kriminal i korupcija (ta tema je nešto naglašenija u RS-u).
- U pogledu načina unaprijeđenja novinarskog rada i kvaliteta izvještavanja, gotovo polovina ispitanika smatra da je potrebno poboljšati uvjete za rad novinara kako bi se unaprijedio njihov rad i poboljšala kvaliteta izvještavanja.
- Ispitanici u Federaciji u puno većoj mjeri smatraju kako bi nužno trebalo poraditi na boljem materijalnom i finansijskom statusu novinara a ispitanici u RS-u vjeruju da bi na kvalitetu u puno većoj mjeri utjecao bolji sistem obrazovanja.

- TV je i dalje dominantan medij u BiH ali svaki 4. ispitanik se najkvalitetnije informira putem interneta. Utjecaj dnevnih novina i radija je potcijenjen.
- Gotovo svaki drugi ispitanik ocjenjuje internet kao iznimno važan i pritom nema veće razlike između entiteta.
- Mediji iz Hrvatske i Srbije imaju značajan utjecaj na javno mnijenje u Bosni i Hercegovini. Čak 2/3 ispitanika prati medije iz susjedstva svaki dan ili nekoliko puta sedmično. Broj onih koji svakodnevno prate medije iz susjedstva veći je u RS-u.
- Čak trećina ispitanika se slaže kako su hrvatski mediji kvalitetniji od onih u BiH! U Federaciji to smatra čak 43% ispitanika a u RS-u 20%.
- Tek četvrtina ispitanika smatra kako se s povećanjem količine medijskih sadržaja koji su dostupni na tržištu i u različitim medijima povećao pluralizam mišljenja. Međutim, za tu kvalitetu najpresudnijim smatraju jačanje interneta.
- Kako je internet demokratizirao komunikaciju i omogućio pluralizam mišljenja smatra 38% ispitanika. Međutim, kvantitetu očito ne prati kvaliteta. Tako 32% ispitanika smatra kako unatoč povećanju broja internetskih portala i javno dostupnih medijskih sadržaja se ne osjećam kvalitetnije informiranim(om), jer je previše sličnoga.
- Kako bosanskohercegovački mediji pridonose jačanju tenzija na nacionalnom, političkom i vjerskom planu te među entitetima u BiH smatra 34% ispitanika a u puno većoj mjeri u RS-u nego u Federaciji.

Ispitanici najviše vjeruju medijima i vjerskim zajednicama, a najmanje političarima.

Povjerenje u rad institucija 2013.

Mediji	Nevladin sektor	Međunarodna zajednica	Institucije vlasti	Vjerske zajednice	Političke stranke	Političari
--------	-----------------	-----------------------	--------------------	-------------------	-------------------	------------

Prikazani rezultati ispitanika koji su rekli da **VJERUJU U RAD** navedenih institucija (samo odgovori "U potpunosti im vjerujem" i "Donekle im vjerujem"). Odgovor "Ne znam" isključen iz analize.

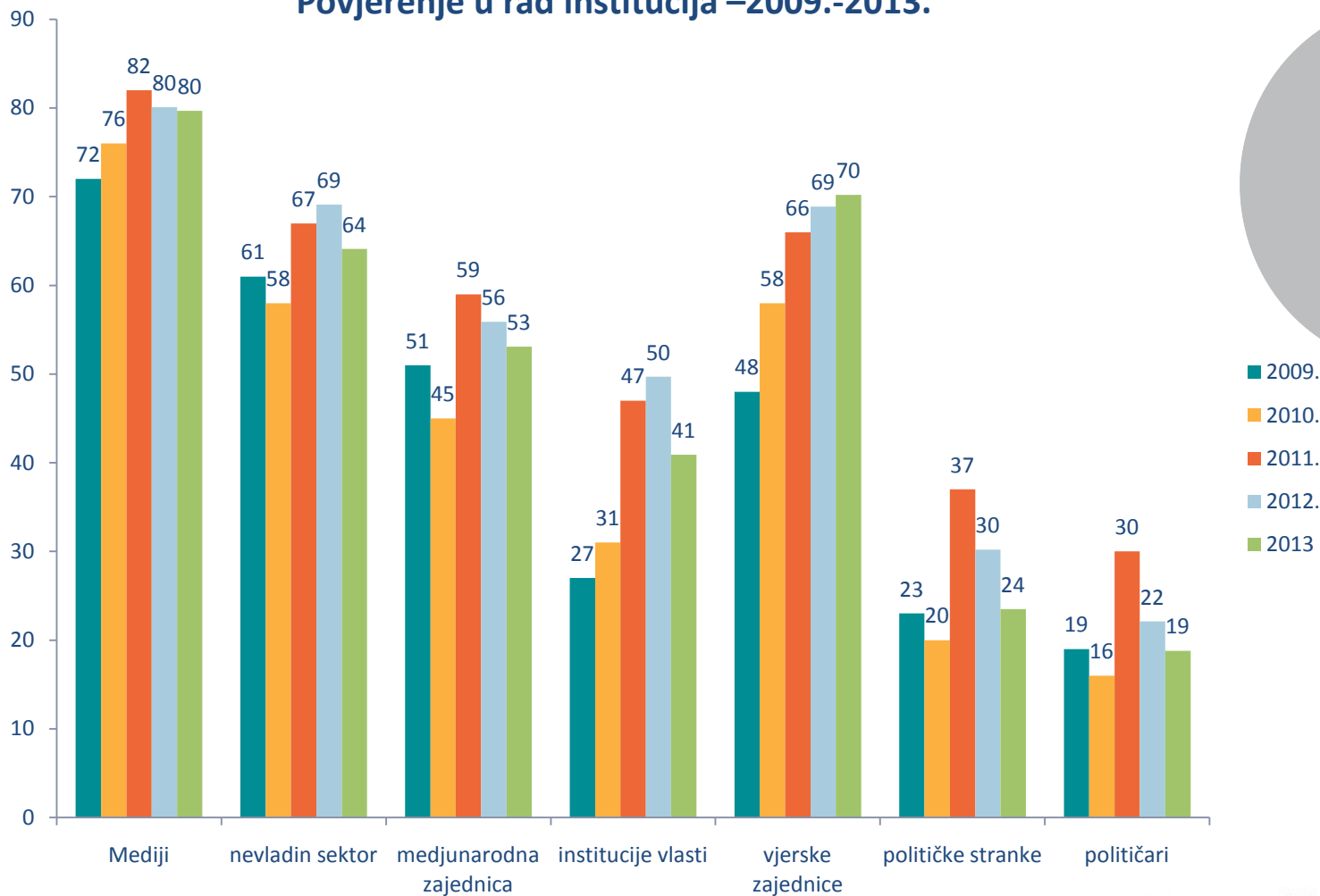
- BiH
- FBiH
- RS

Baza: Svi ispitanici, n=504
 Pitanje: P1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?
 Nivo statističke značajnosti: 95%

BiH

Prikazani rezultati ispitanika koji su rekli da VJERUJU U RAD navedenih institucija (samo odgovori "U potpunosti im vjerujem" i "Donekle im vjerujem"). Odgovor "Ne znam" isključen iz analize.

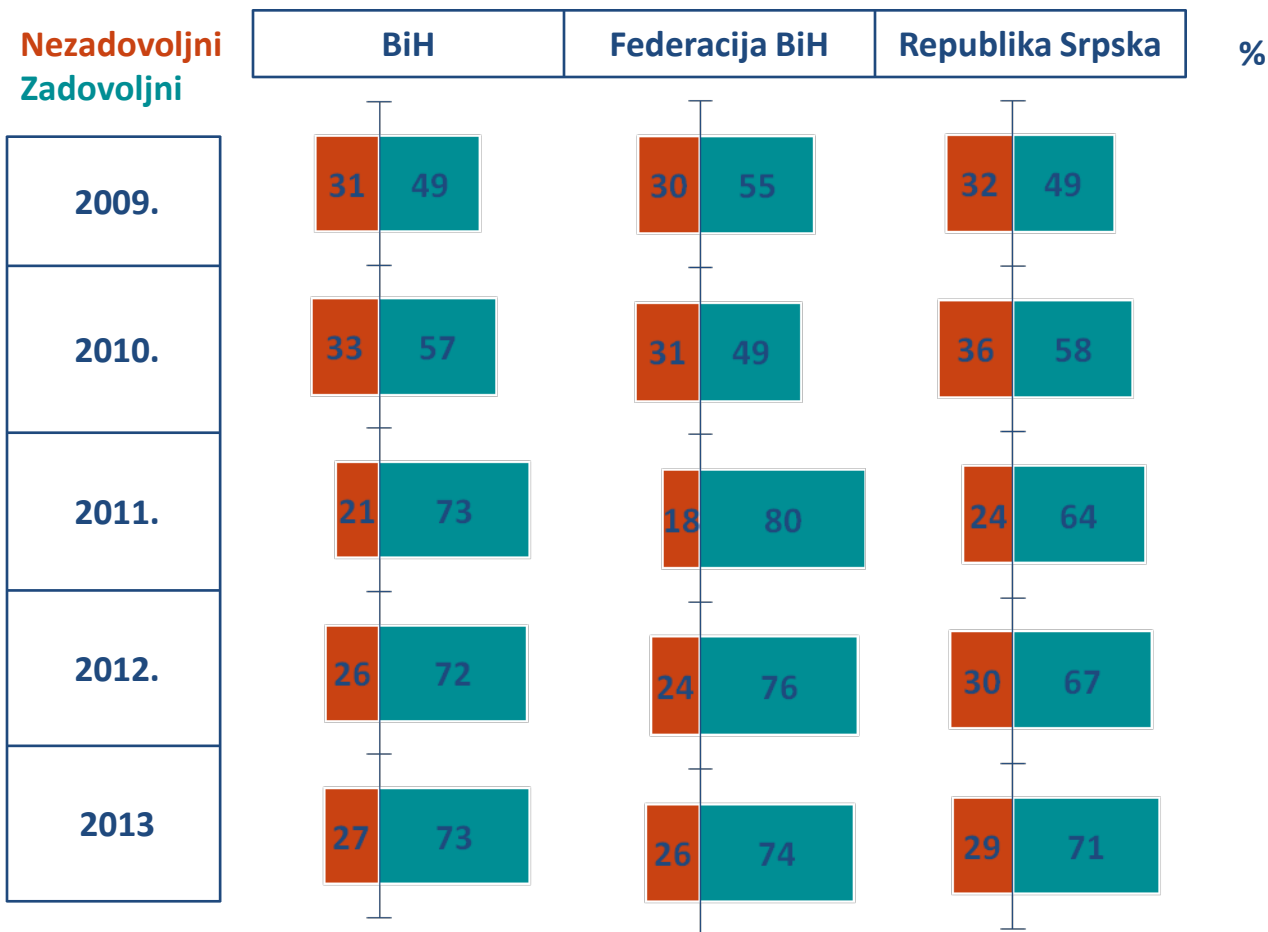
Povjerenje u rad institucija –2009.-2013.

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
P1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Federaciji BiH 2013.

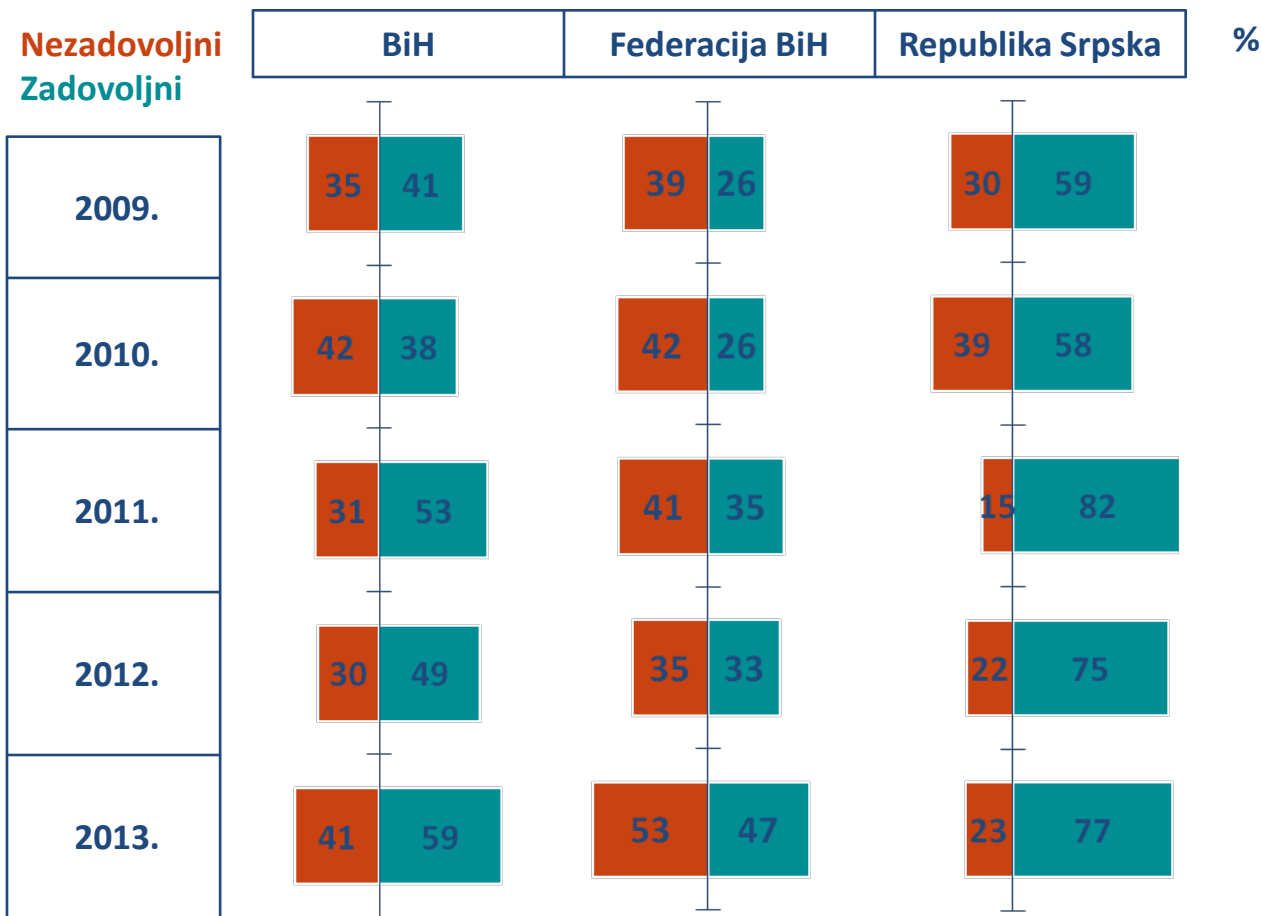

Skala početna 4 stepena odgovora na pitanje grupirana u dvije kategorije: ZADOVOLJNI (u potpunosti/donekle zadovoljan/a) i NEZADOVOLJNI (u potpunosti/donekle nezadovoljan/a).

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Federaciji BiH?

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Republici Srpskoj 2009.-2013.

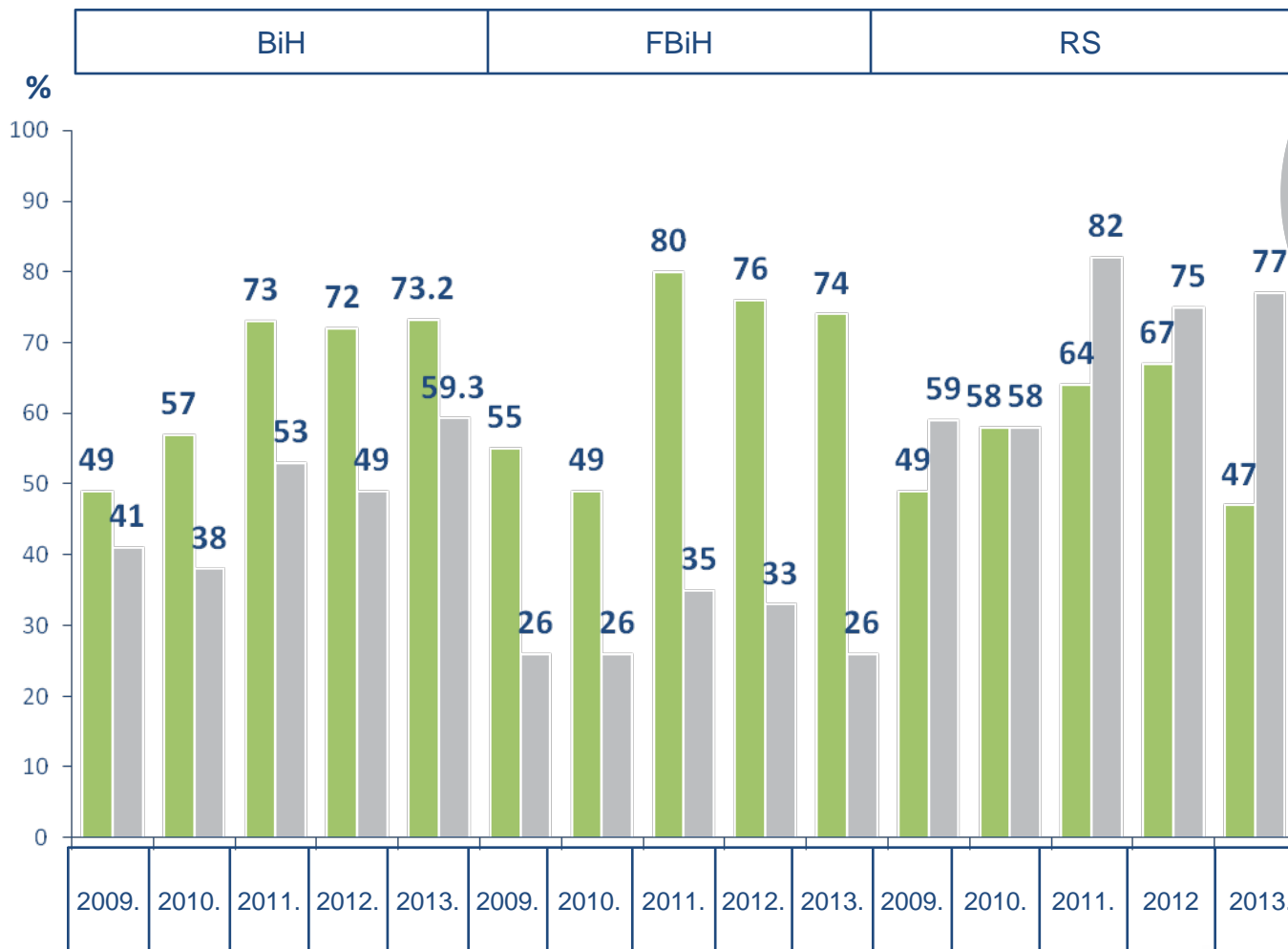

Skala početna 4 stepena odgovora na pitanje grupirana u dvije kategorije: ZADOVOLJNI (u potpunosti/donekle zadovoljan/a) i NEZADOVOLJNI (u potpunosti/donekle nezadovoljan/a).

+ Iznad prosjeka
- Ispod prosjeka

Baza: Svi ispitanici, 2009.-2013.
Pitanje: P3. U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Republici Srpskoj?
Nivo statističke značajnosti: 99%

Zadovoljstvo radom medija i novinara u FBiH/RS 2009.-2013.

Prkazani samo odgovori: ZADOVOLJNI (u potpunosti/donekle zadovoljan/a)

■ Zadovoljstvo medijima u FBiH

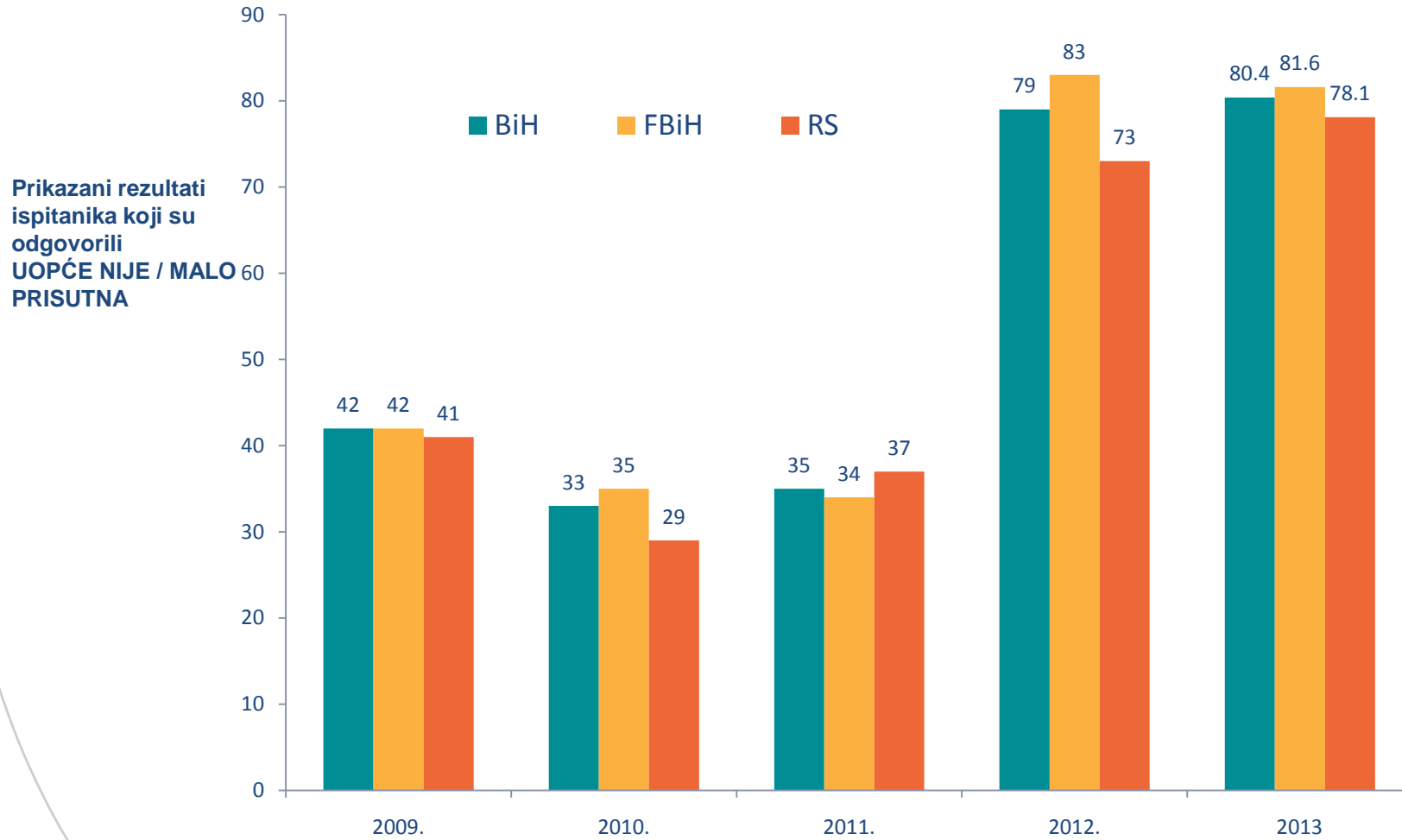
■ Zadovoljstvo medijima u RS

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.

U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Federaciji BiH (P2.) + Republici Srpskoj (P3.)?

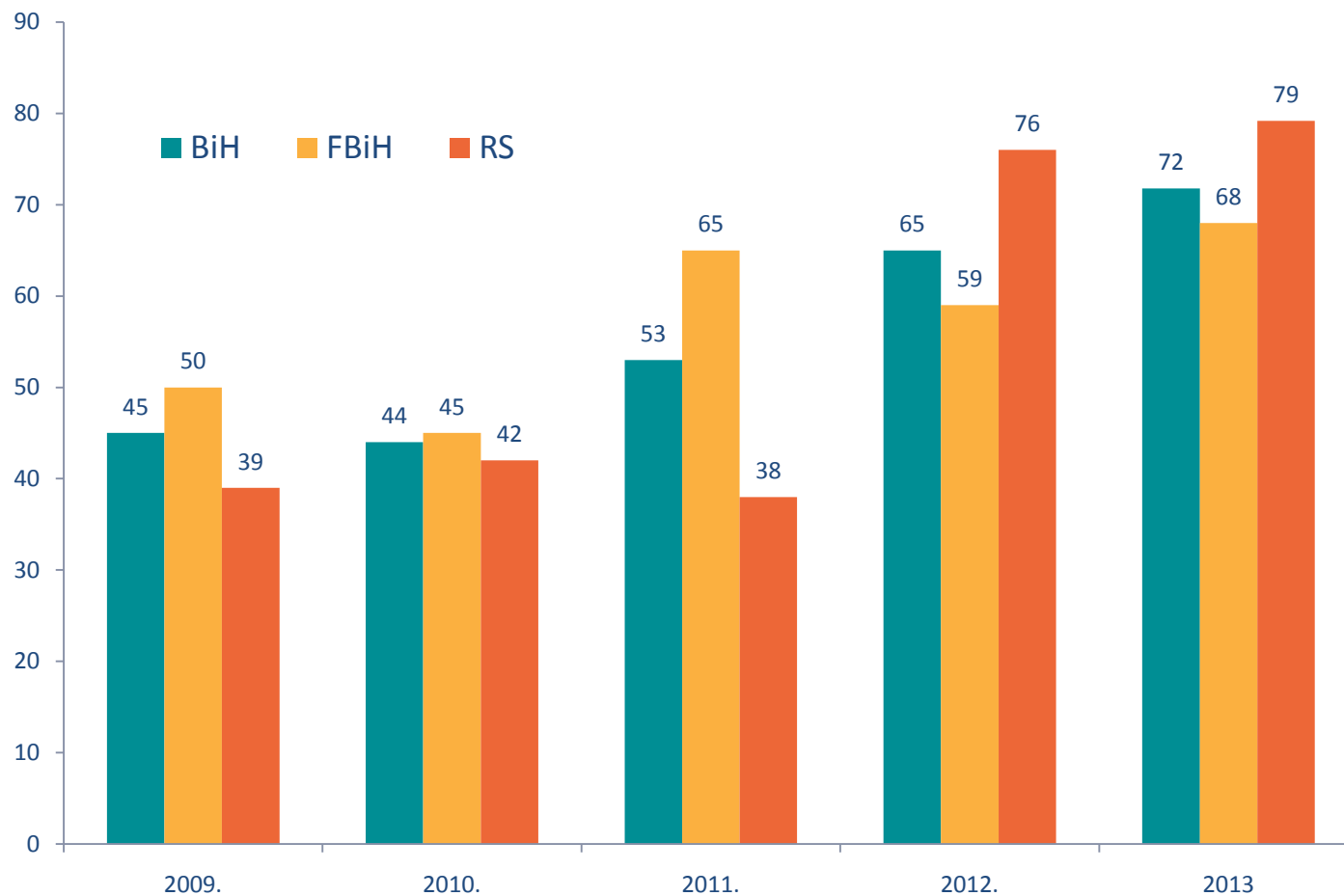
Sloboda medija u Federaciji BiH – 2009.-2013.

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Federaciji BiH?

Sloboda medija u Republici Srpskoj – 2009.-2013.

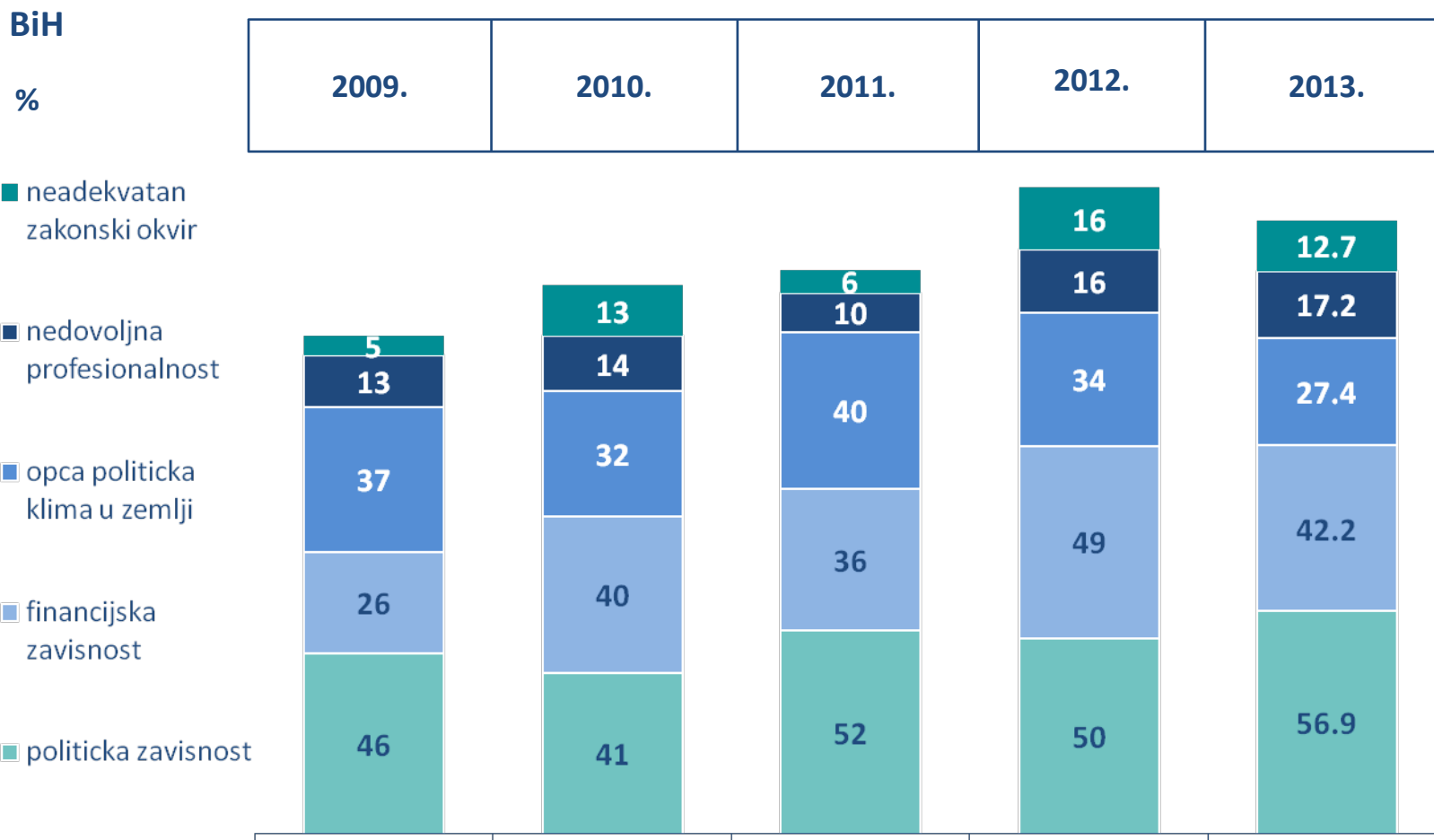

Prikazani rezultati ispitanika koji su odgovorili MALO PRISUTNA / UOPĆE NIJE PRISUTNA.

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Republici Srpskoj?

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009.-2013.

Baza: Svi ispitanici, 2009.-2013.
 Pitanje: Sta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009.-2013.

Federacija
BiH

2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
-------	-------	-------	-------	-------

%

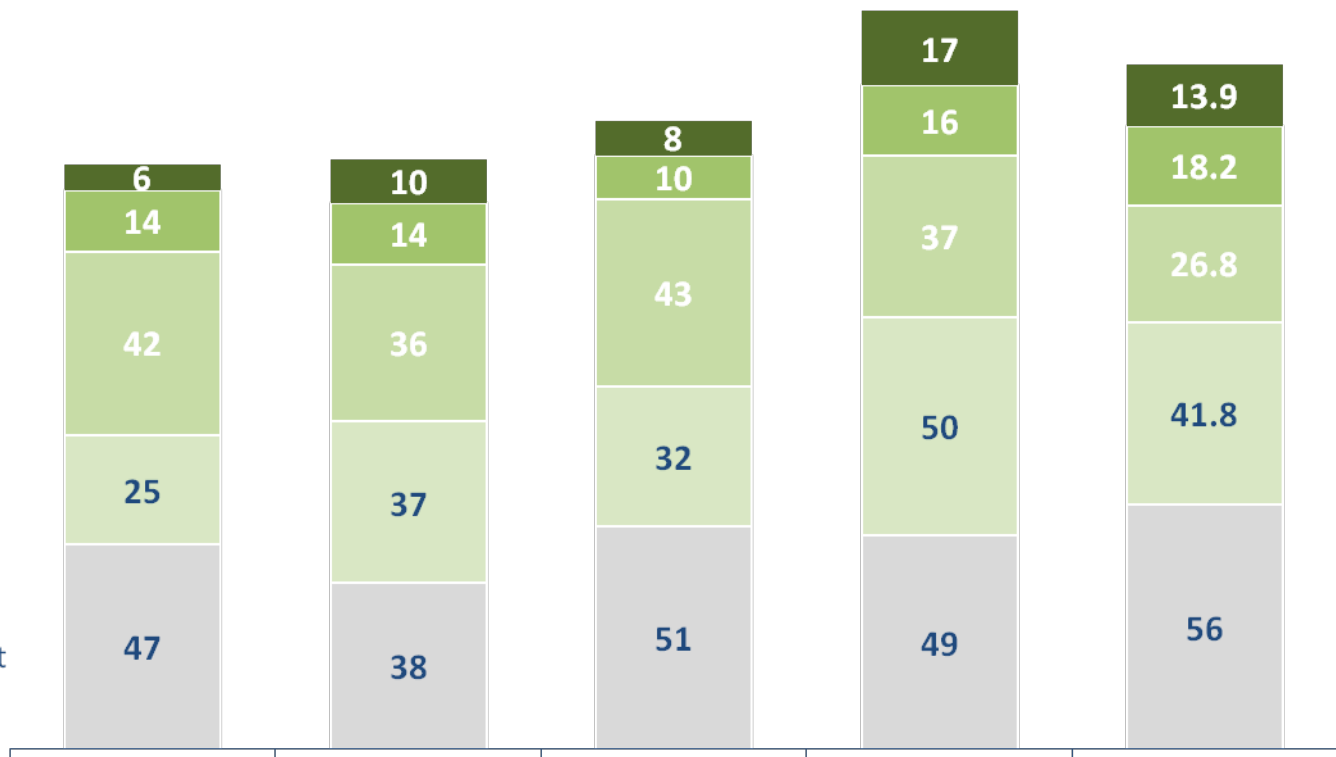
■ neadekvatan zakonski okvir

■ nedovoljna profesionalnost

■ opća politička klima u zemlji

■ finansijska zavisnost

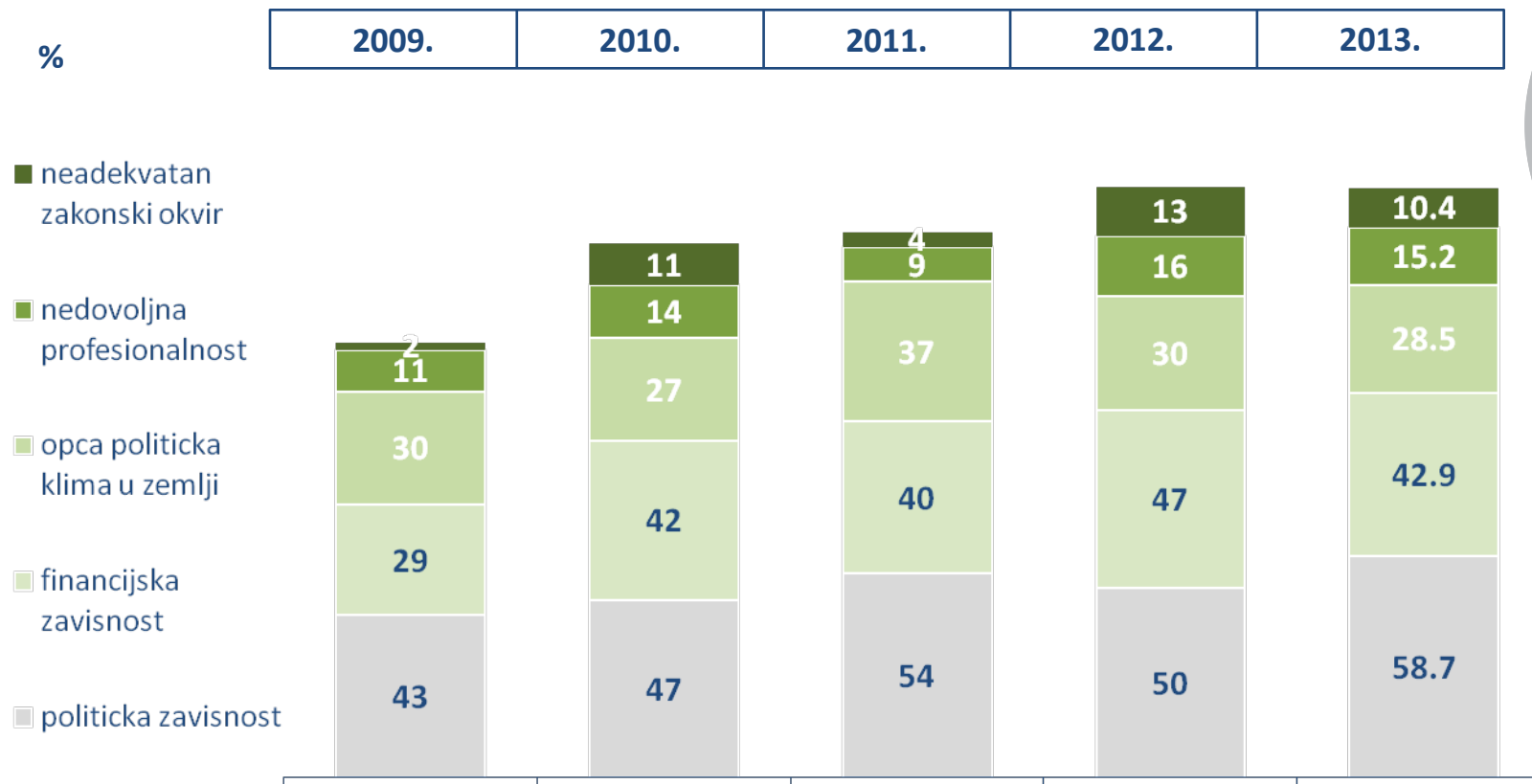
■ politička zavisnost

Baza: Ispitanici, Federacija BiH 2009.-2013.
Pitanje: Sta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

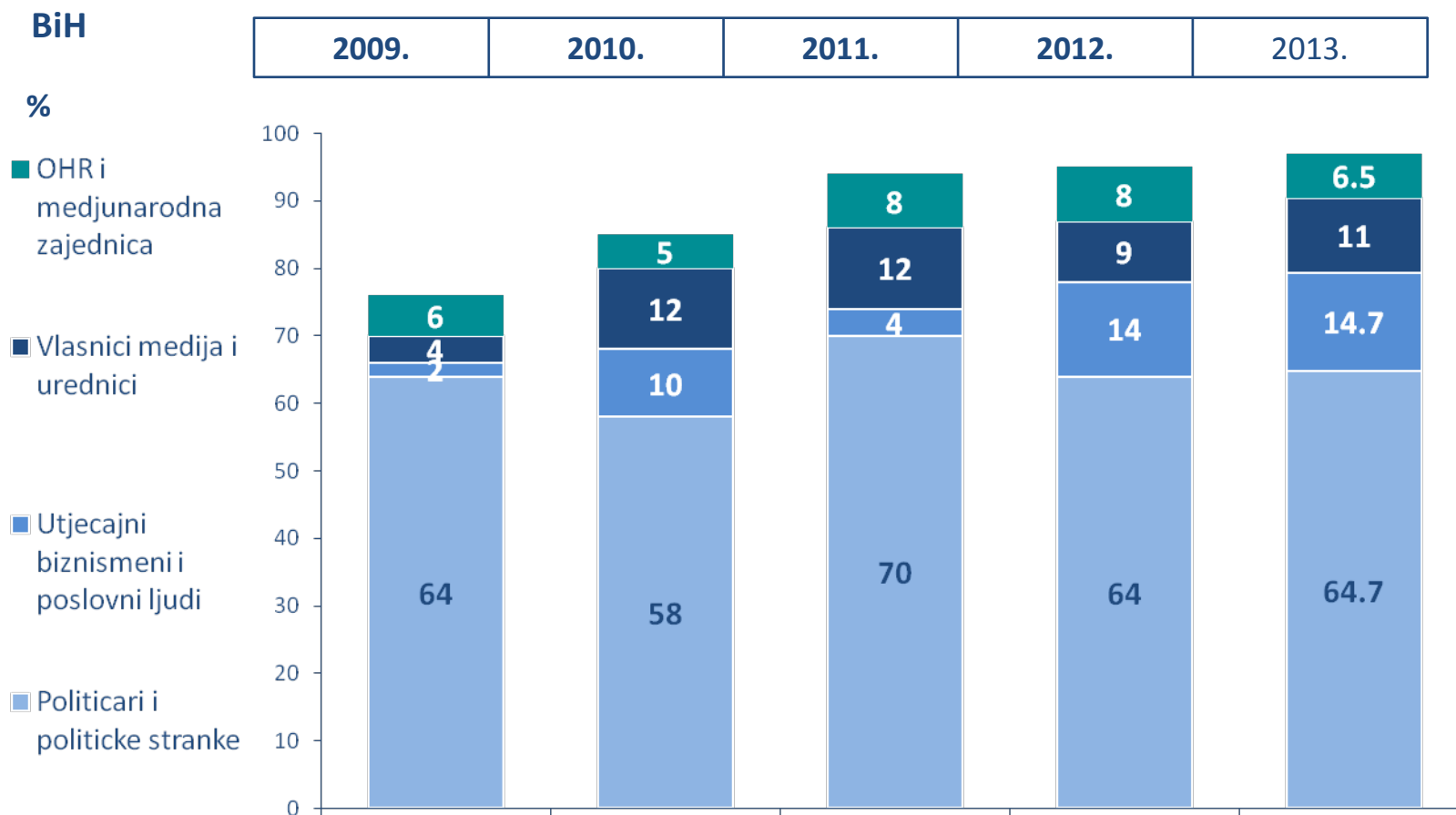
Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009.-2013.

Republika
Srpska

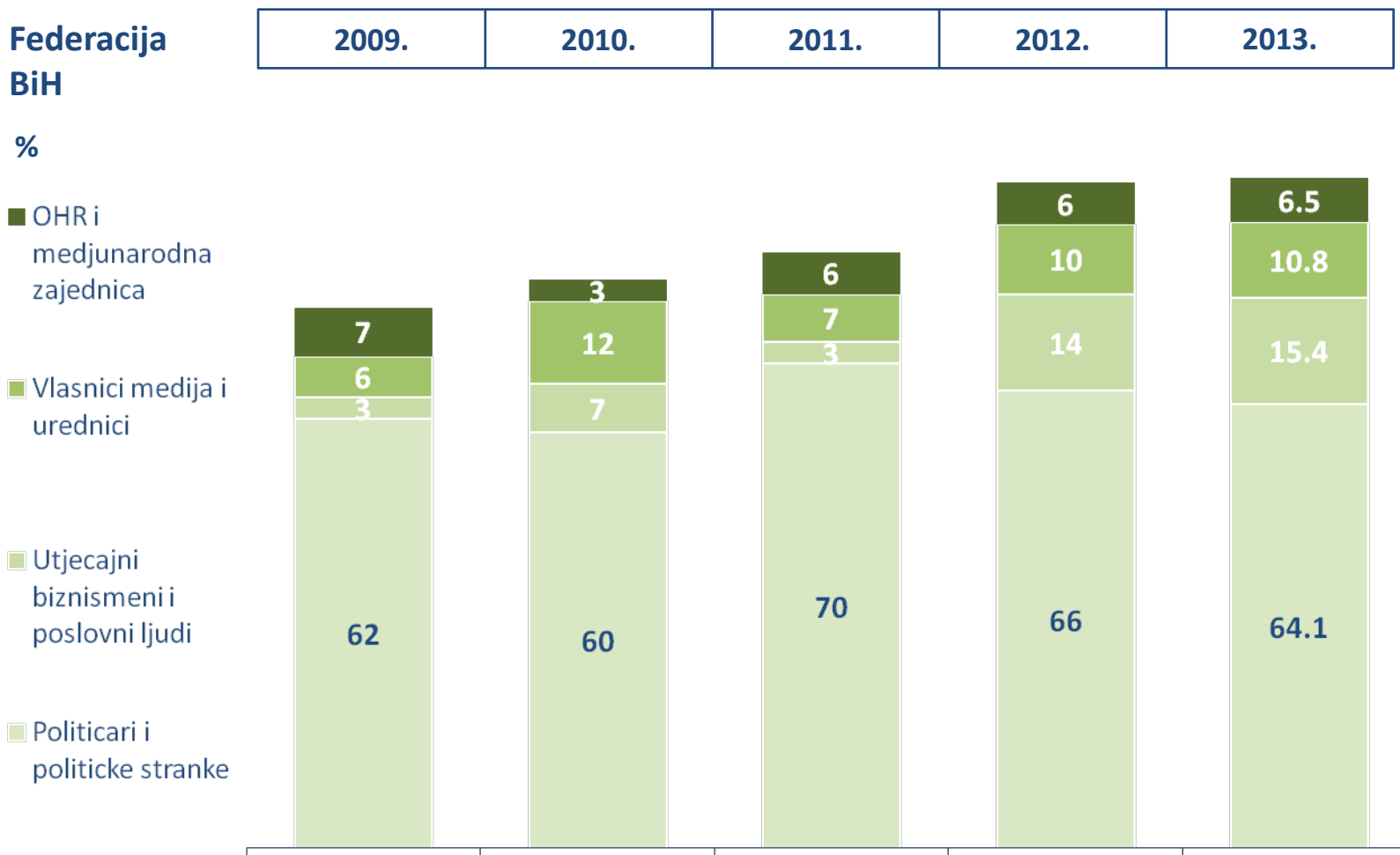
Baza: Ispitanici, Republika Srpska 2009.-2013.
Pitanje: Sta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2009.-2013.)

Baza: Svi ispitanici, 2009.-2013.
 Pitanje: Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2009.-2013.)

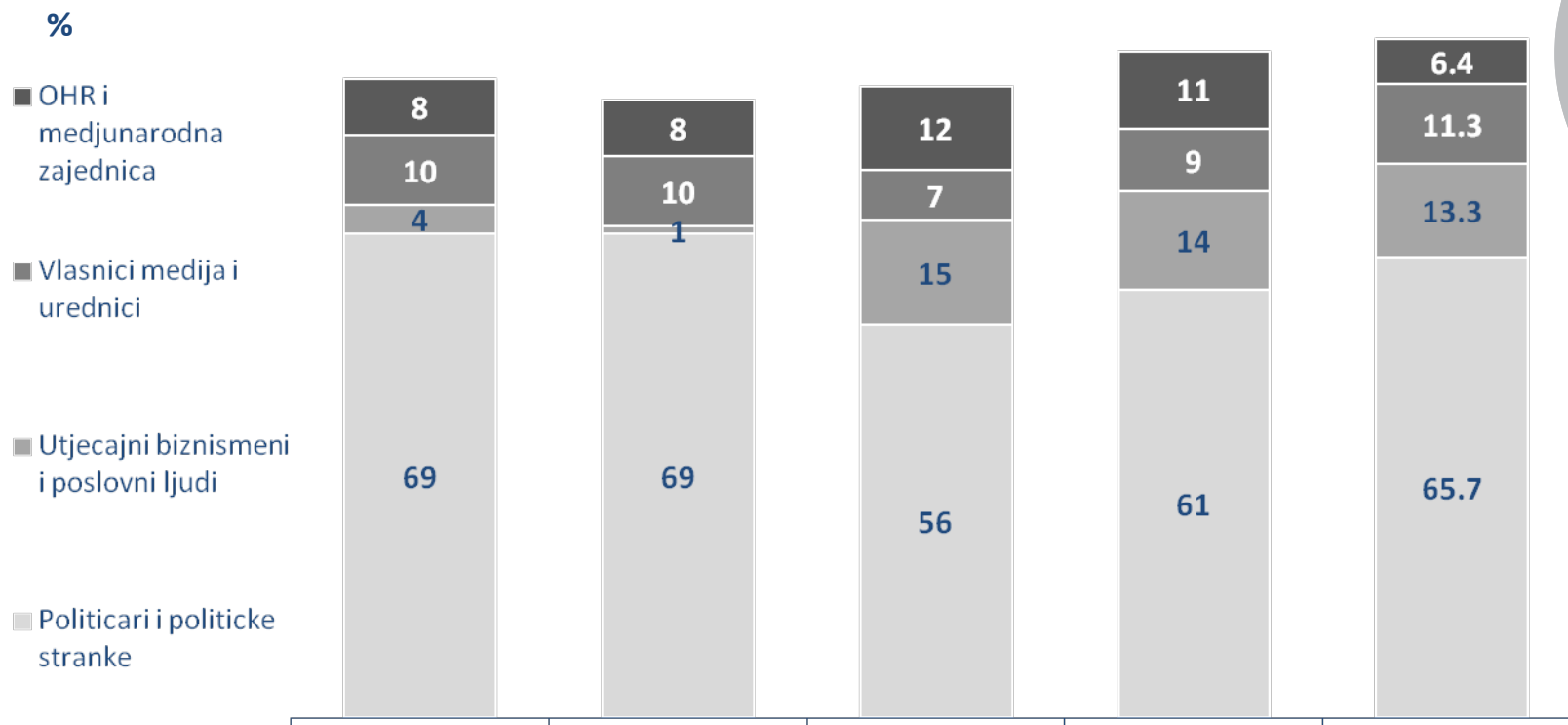

Baza: Ispitanici, Federacija BiH 2009.-2013.
 Pitanje: P8. Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH (2013.)

Republika
Srpska

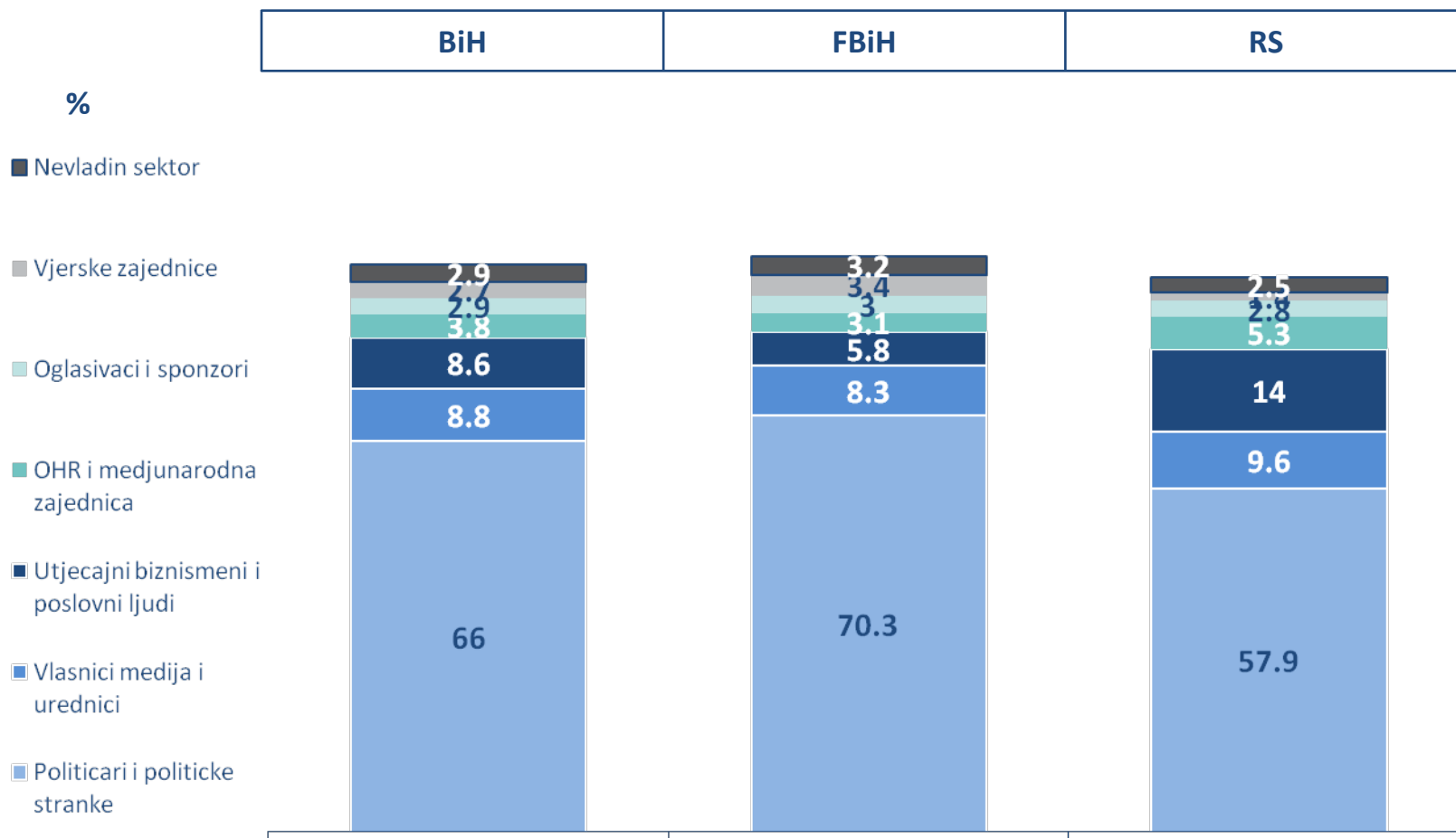
2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
-------	-------	-------	-------	-------

Baza: Ispitanici, Republika Srpska 2009.-2013.
Pitanje: Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Političare i političke stranke ispitanici smatraju glavnim kršiteljima novinarskih prava i medijskih sloboda. Poslovni ljudi više krše prava novinara prema stanovnicima RS-a

Glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH - 2013.

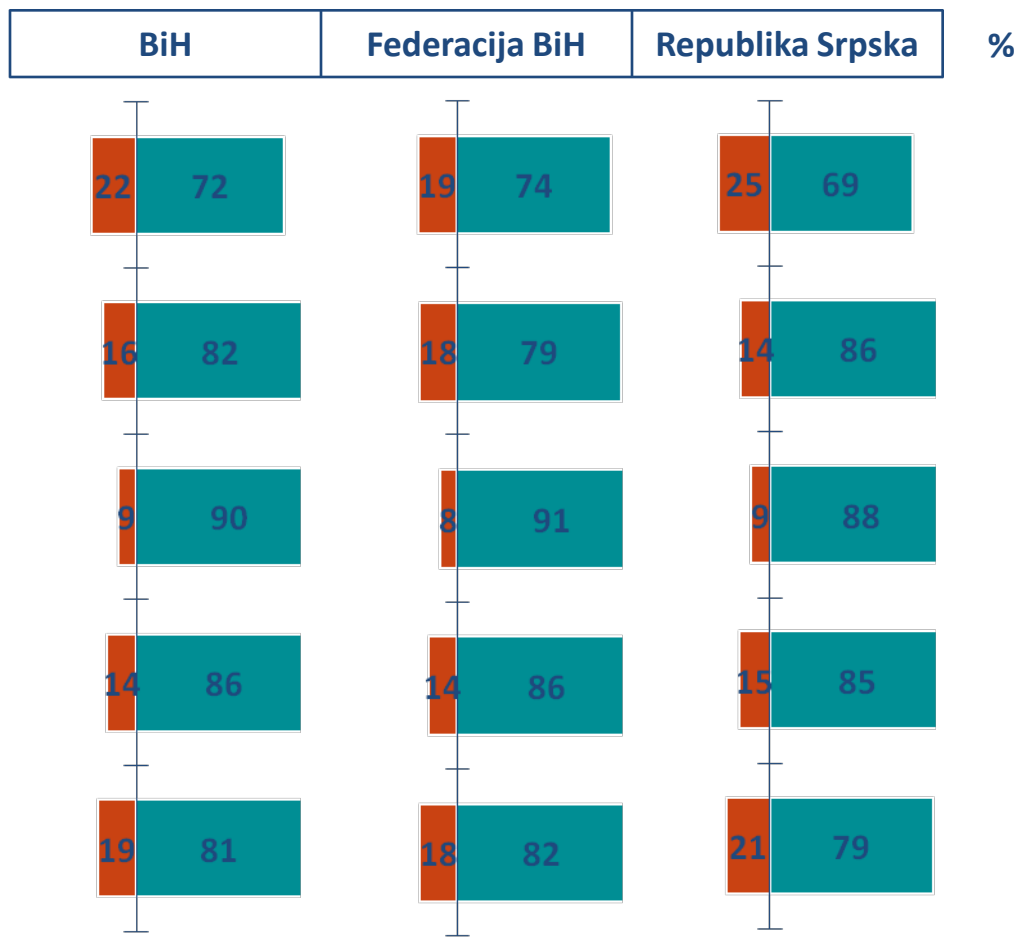

Baza: Svi ispitanici, n=504
 Pitanje: Po vašem mišljenju ko su od sljedećih glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH?

Većina ispitanika smatra da su napadi na novinare neprihvatljiv način djelovanja. Ipak, svaki 5-ti ispitanik opravdava ovakve postupke.

Napadi na novinare-neprihvatljivo ili opravdano? 2009.-2013.

Opravdano
Neprihvatljivo

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.

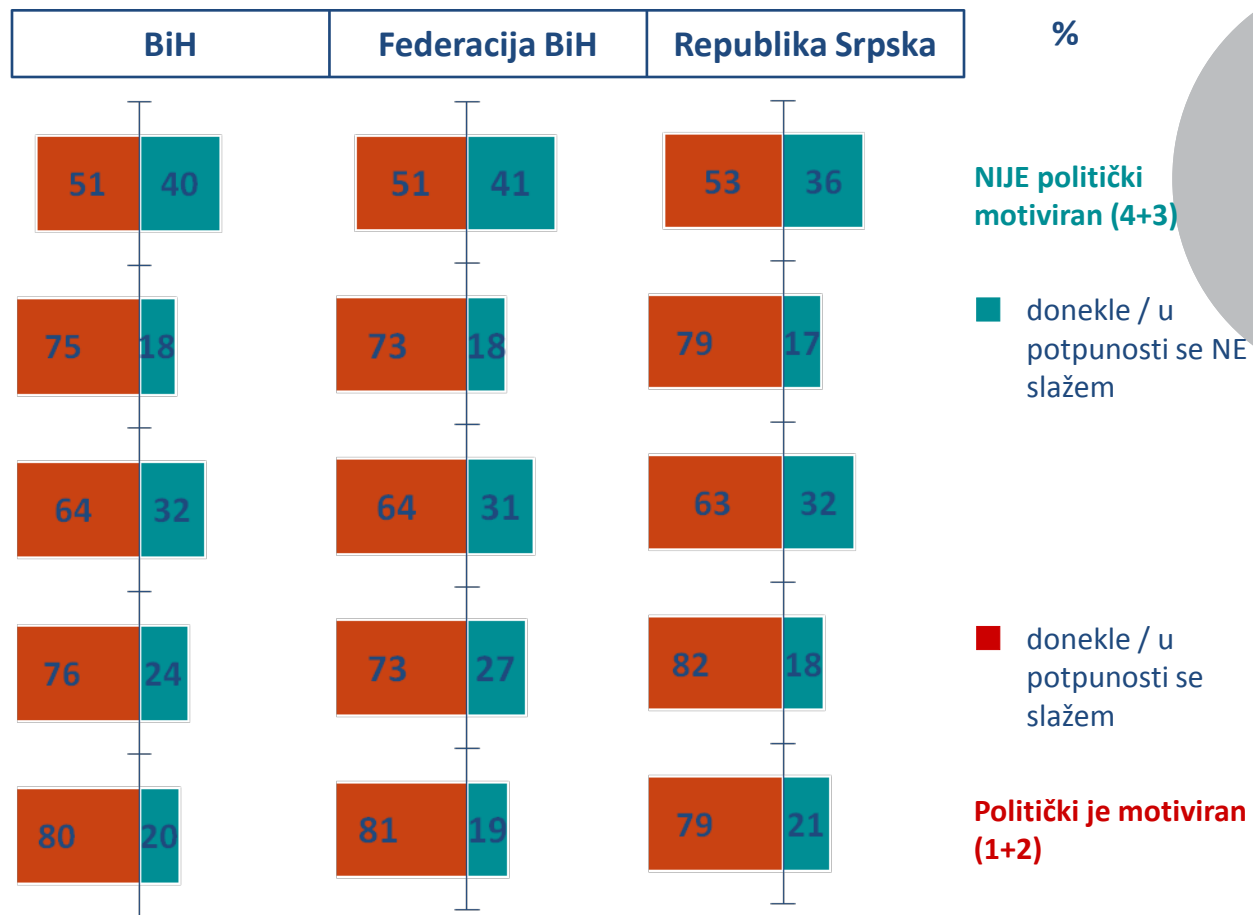
Sa kojom od dvije navedene izjave biste se najprije složili?

Svaka vrsta napada na novinare je u potpunosti neprihvatljiva; U nekim slučajevima napadi na novinare su opravdani

4 od 5 ispitanika smatra da pojedini novinari ne izvještavaju objektivno, već su u svome radu politički motivirani. Ovakvo mišljenje ispitanika je značajno u porastu u periodu mjerenja 2009-2013.

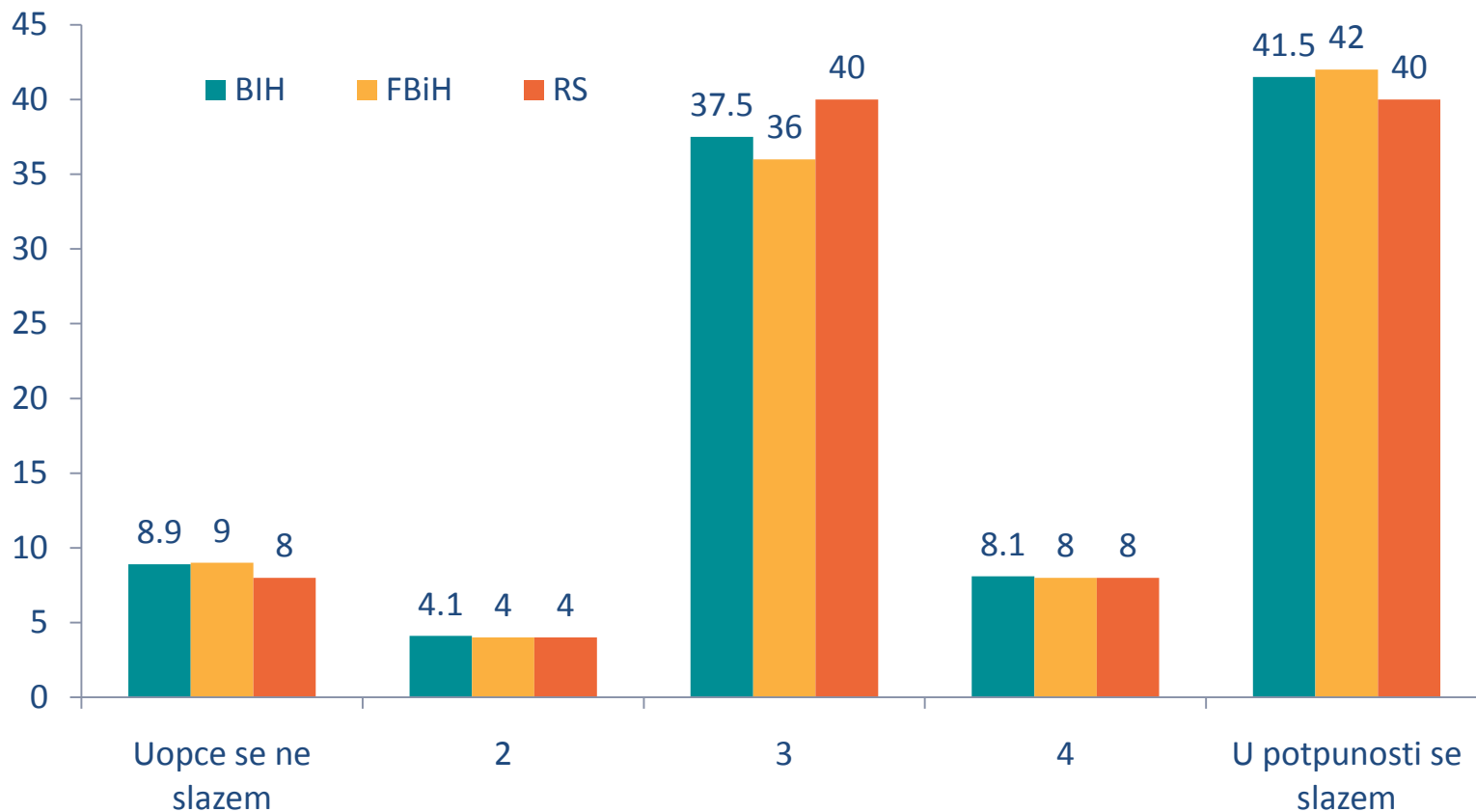
Politička motiviranost u radu novinara 2009.-2013.

Skala početna 4 stepena odgovora na pitanje grupirana u dvije kategorije: NIJE POLITIČKI MOTIVIRAN (u potpunosti/donekle se ne slažem) i POLITIČKI MOTIVIRAN (u potpunosti/donekle se slažem).

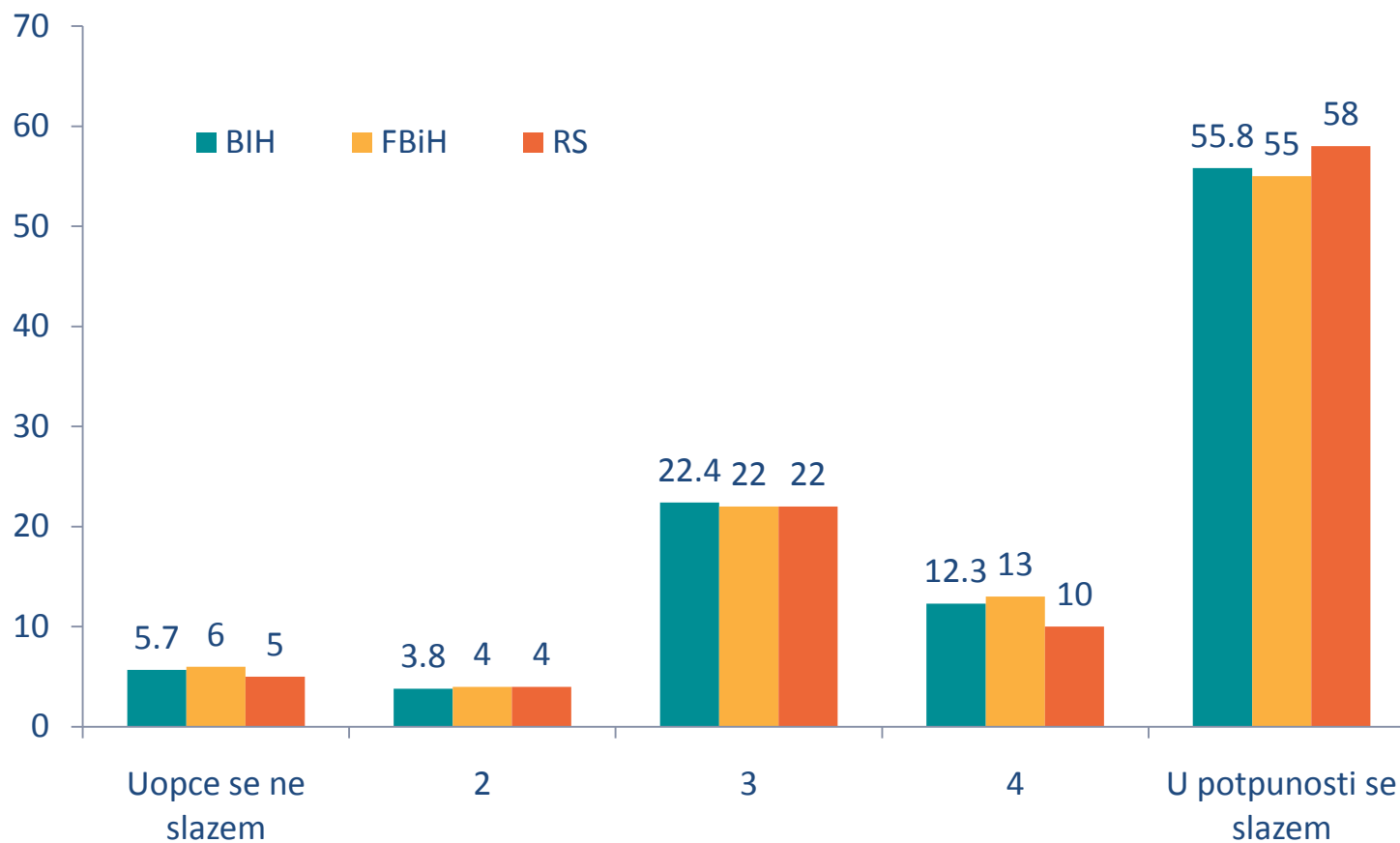
Baza: Svi ispitanici, 2009.-2013.
 Pitanje: Jedna od najčešćih kritika koje se upućuju na adresu novinara od strane prozvanih političara i uticajnih osoba je da je rad pojedinih novinar politički motiviran. U kojoj se mjeri slažete s tim mišljenjem?
 Nivo statističke značajnosti: 95%

Rad novinara je često politički motiviran zbog čega gube objektivnost

Baza: Svi ispitanici, n=504.

Politički utjecaj na javne medije je prilično prisutan.

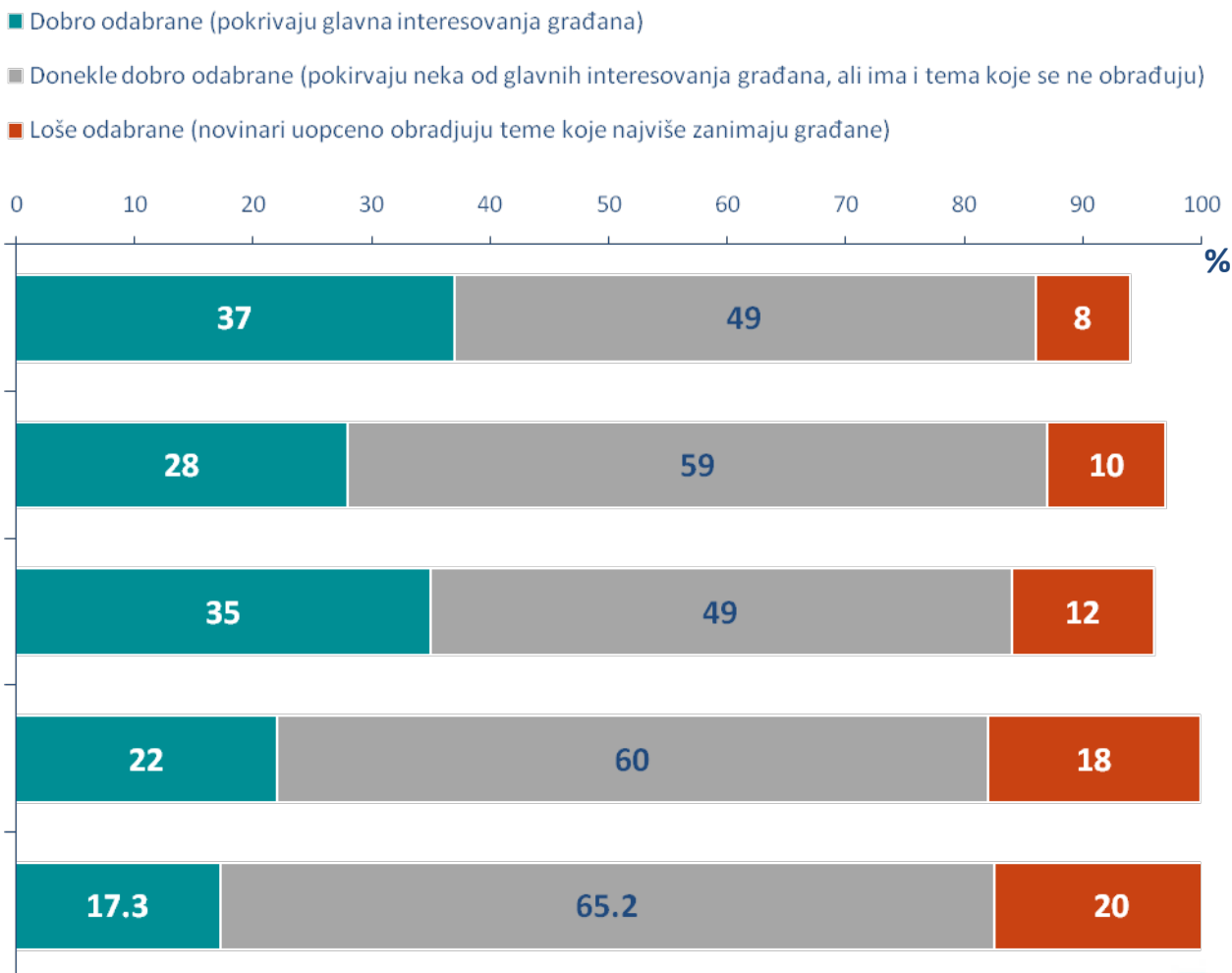

Baza:

Svi ispitanici, n=504.

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

BiH

Baza:
Pitanje:

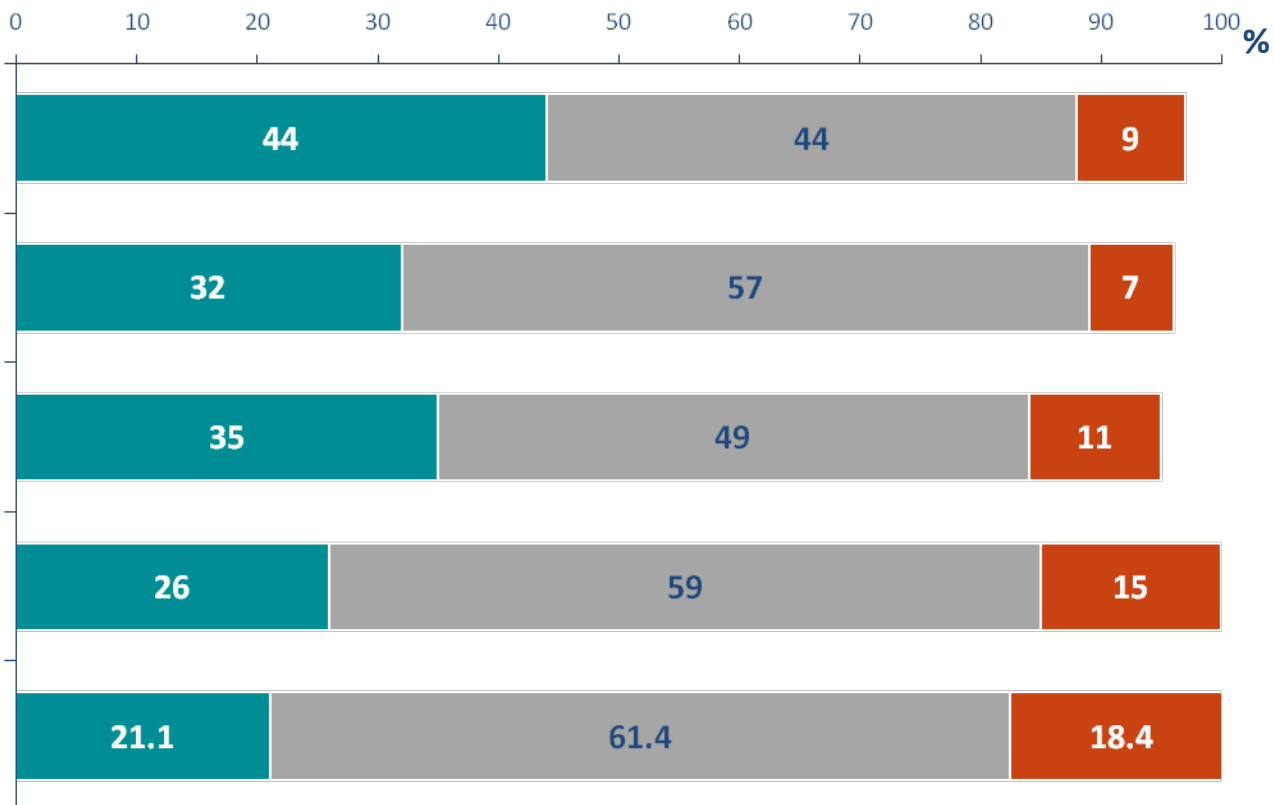
Svi ispitanici, 2009.-2013.
Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

- Dobro odabrane (pokrivaju glavna interesovanja građana)
- Donekle dobro odabrane (pokrivaju neka od glavnih interesovanja građana, ali ima i tema koje se ne obrađuju)
- Loše odabrane (novinari uopćeno obrađuju teme koje najviše zanimaju građane)

**Federacija
BiH**

2009.
2010.
2011.
2012.
2013.

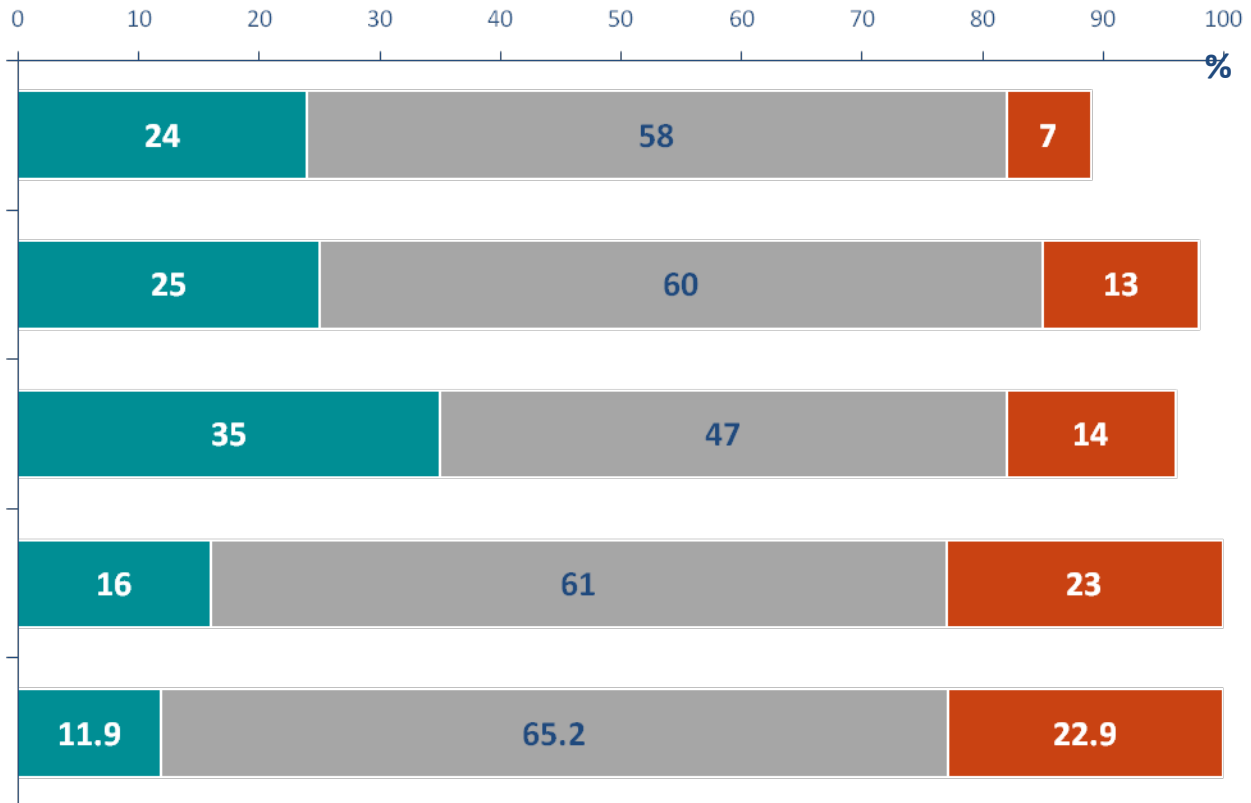
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
P12. Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Republika Srpska

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

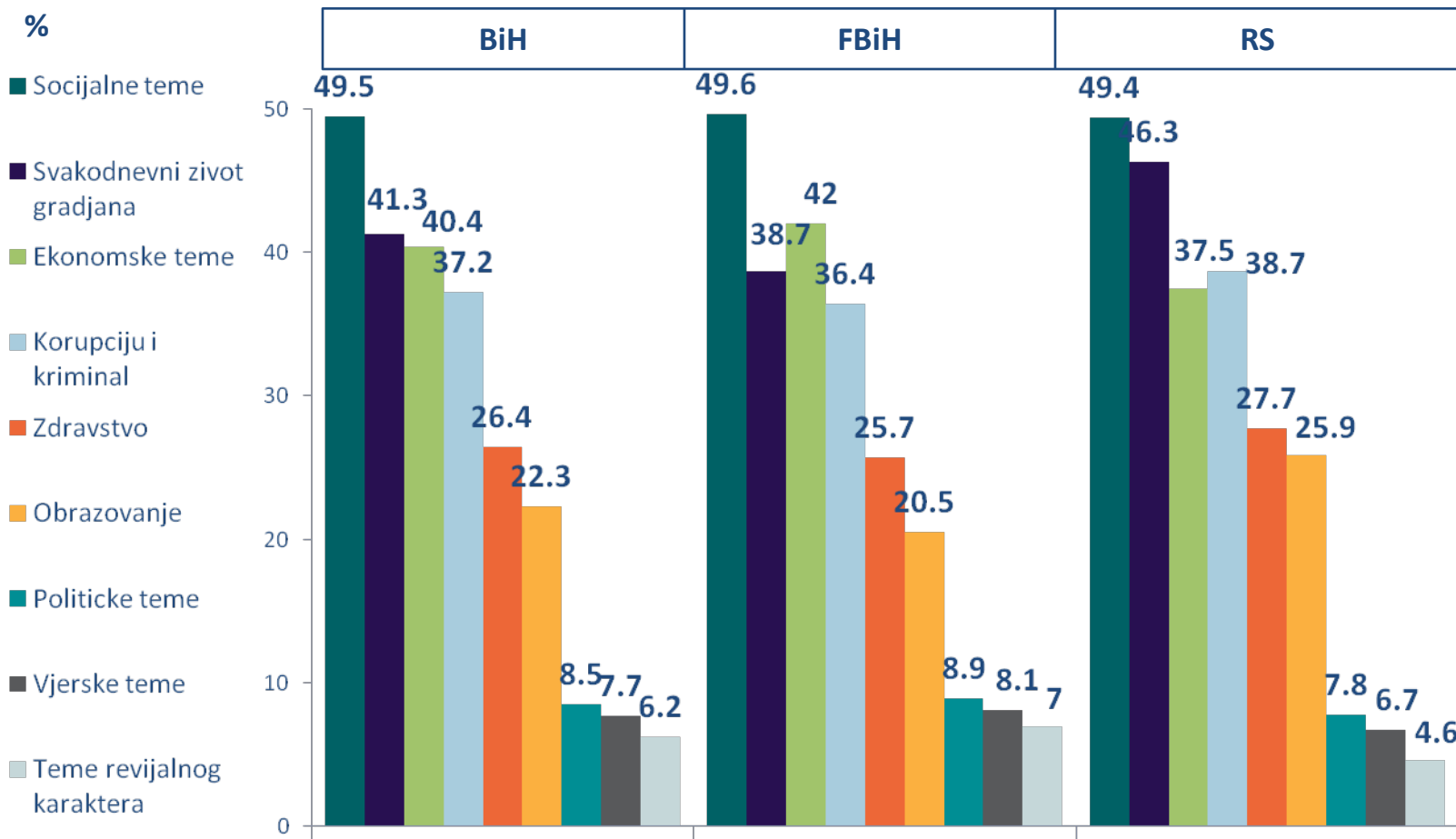
- Dobro odabrane (pokrivaju glavna interesovanja građana)
- Donekle dobro odabrane (pokrivaju neka od glavnih interesovanja građana, ali ima i tema koje se ne obrađuju)
- Loše odabrane (novinari uopćeno obrađuju teme koje najviše zanimaju građane)

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2013.
Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Teme koje bi bh. novinari trebali obrađivati u većoj mjeri (2013.)

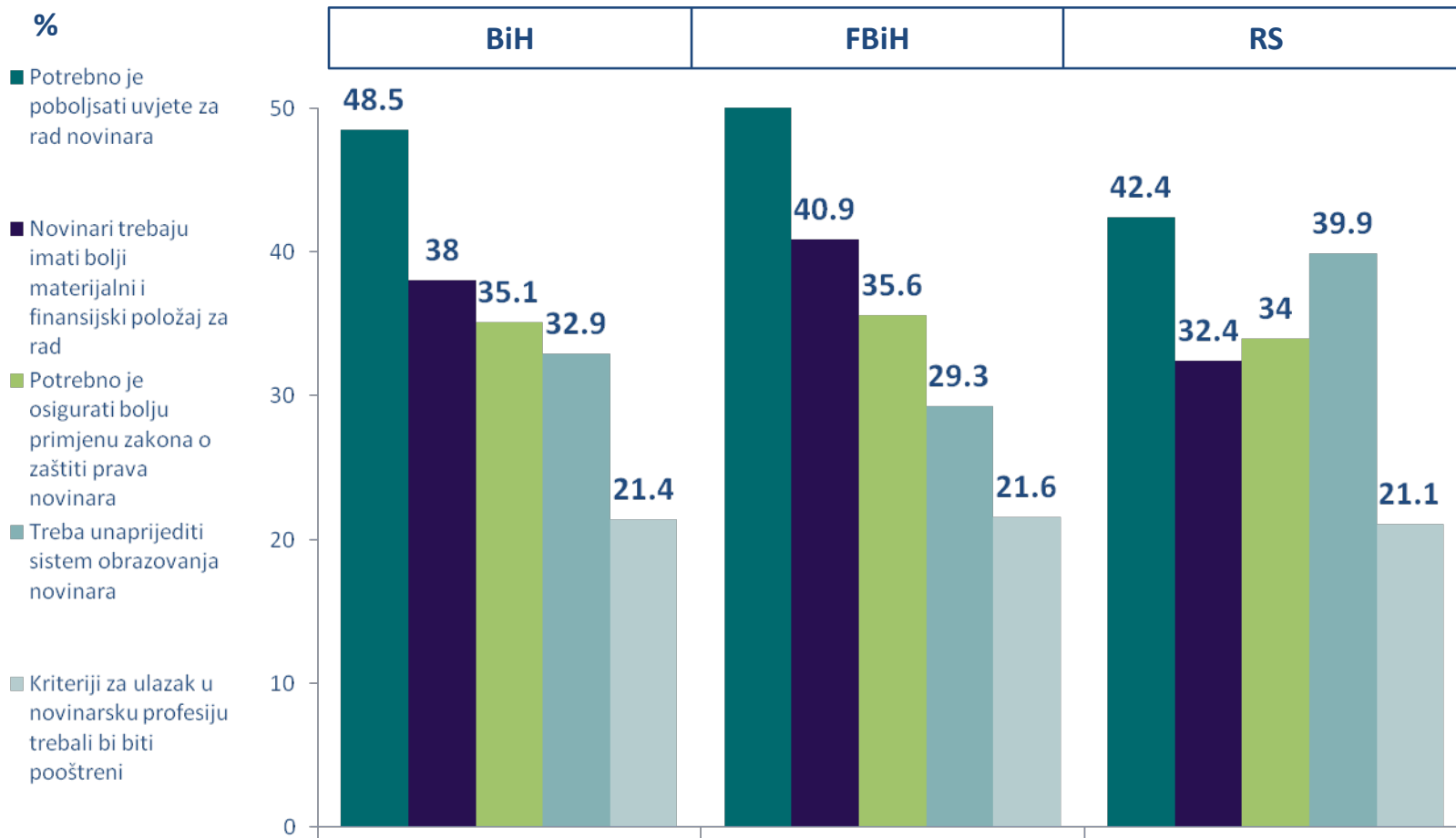

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, n=504.
Koje od navedenih tema bi novinari trebali obrađivati u većoj mjeri nego sada?

Gotovo polovina ispitanika smatra da je potrebno poboljšati uvjete za rad novinara kako bi se unaprijedio njihov rad i poboljšala kvaliteta izvještavanja. Ispitanici u Federaciji traže bolji materijalni status a ispitanici u RS-u bolje obrazovanje.

Načini unaprijeđenja novinarskog rada i kvaliteta izvještavanja (2013.)

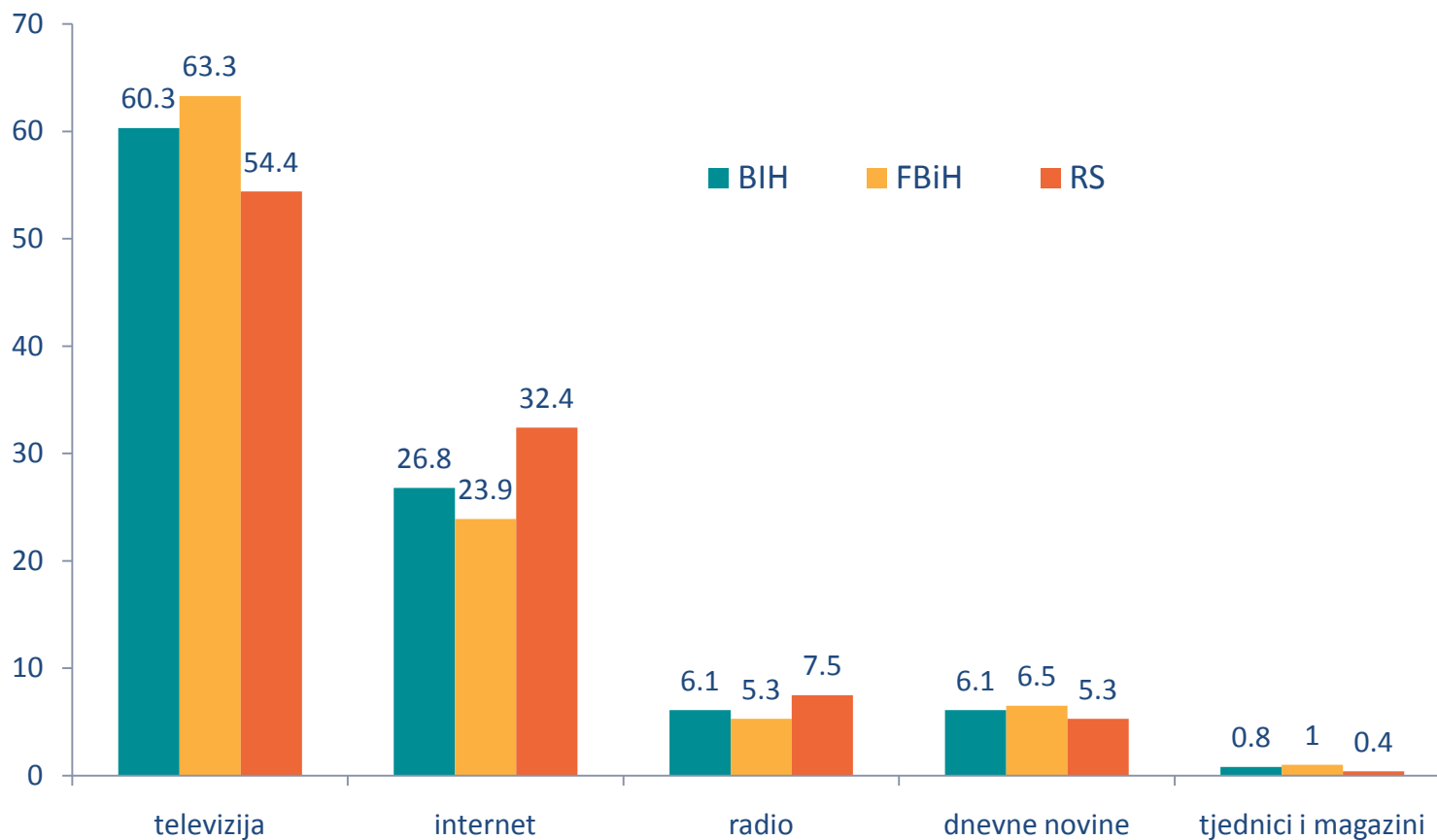

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, n=504.

Na koje od navedenih načina je po vašem mišljenju potrebno najprije unaprijediti novinarski rad i kvalitet izvještavanja?

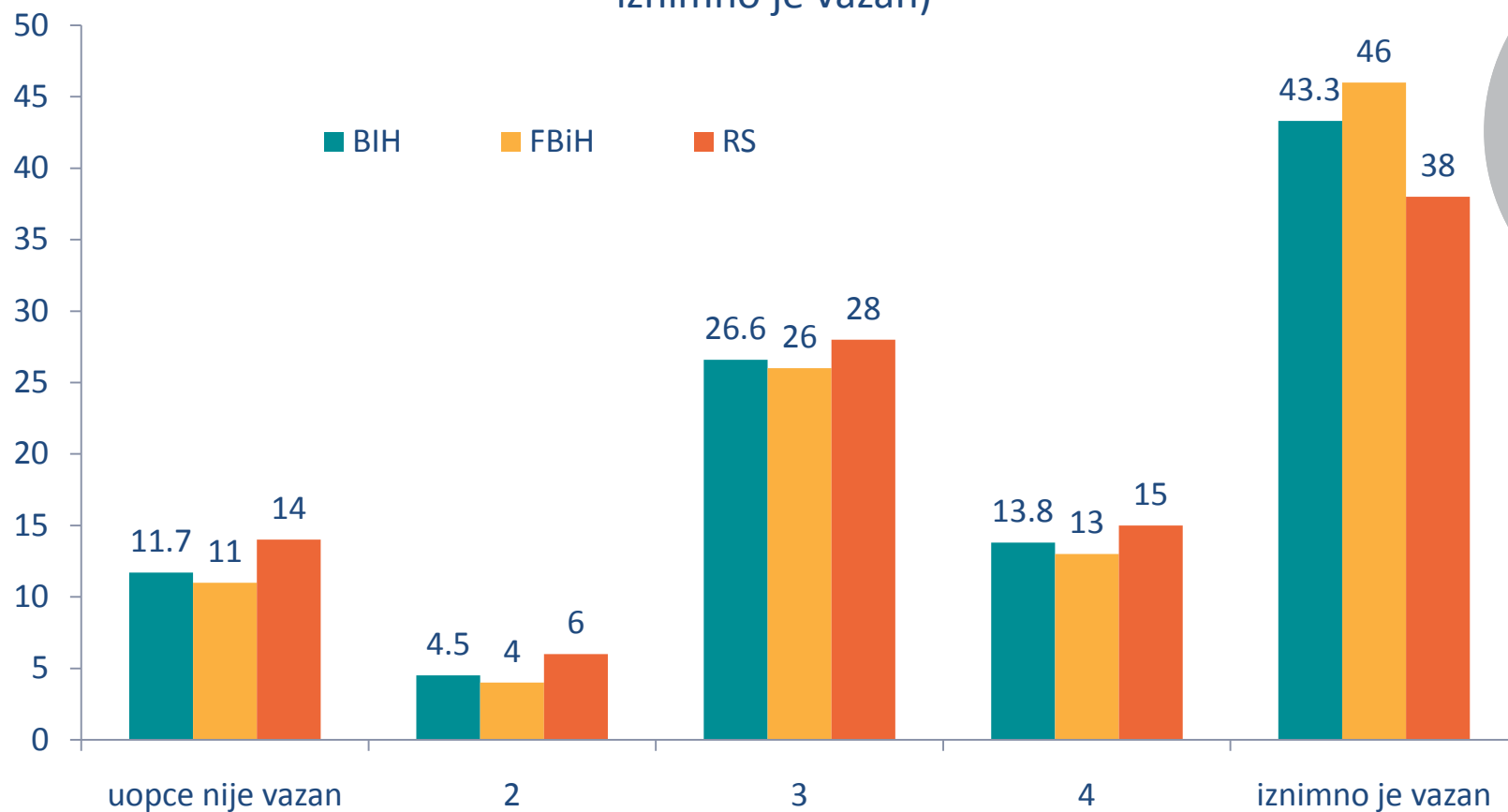
Zahvaljujući kojem mediju se najkvalitetnije informirate?

Baza:

Svi ispitanici, n=504.

U kojoj mjeri ocjenjujete važnost interneta kao medija za javnost i građane? (ocjena 1 – uopće nije važan pa do 5 – iznimno je važan)

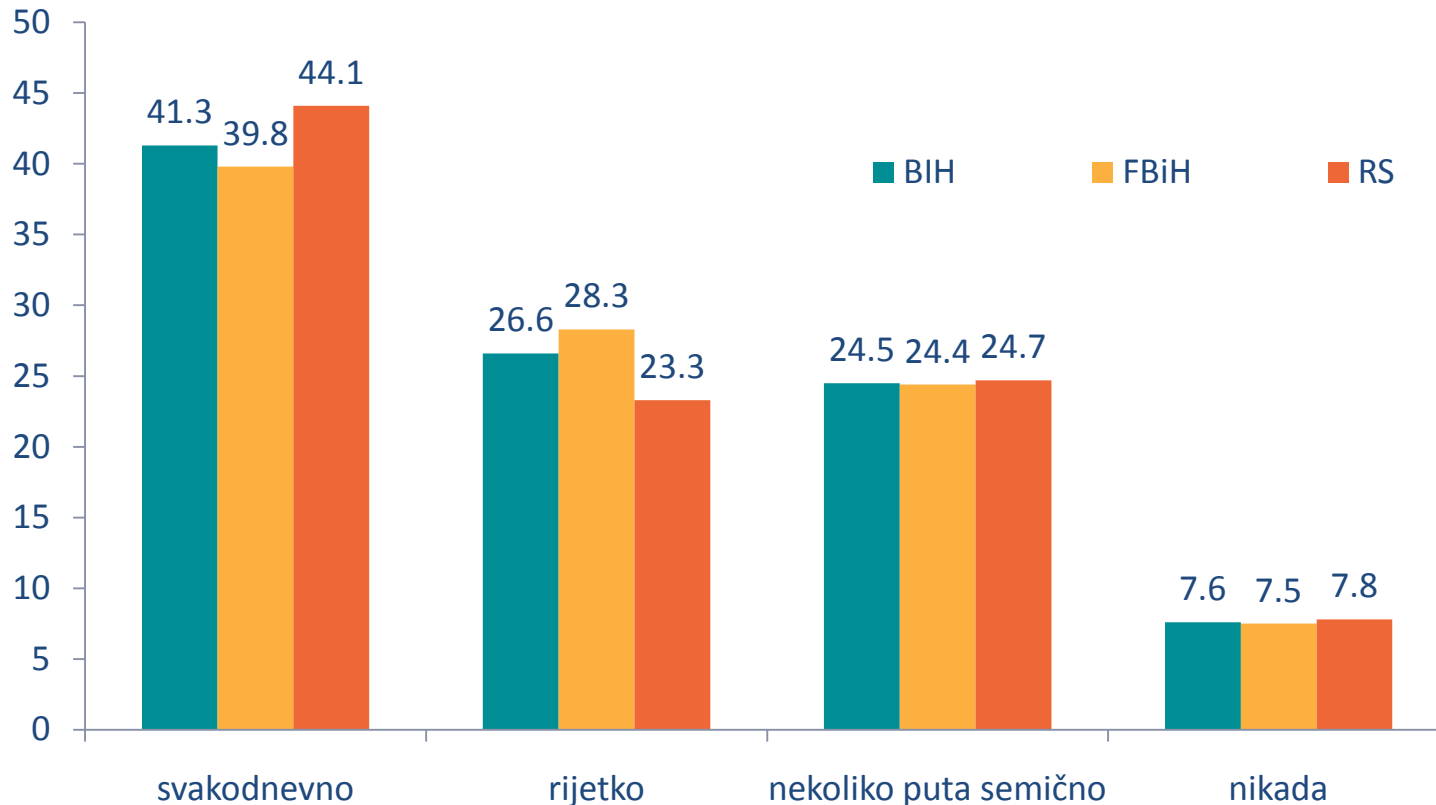

Baza:

Svi ispitanici, n=504.

2/3 ispitanika prati medije iz susjedstva svaki dan ili nekoliko puta sedmično

Koliko često pratite medije susjednih država (Hrvatske i Srbije)?

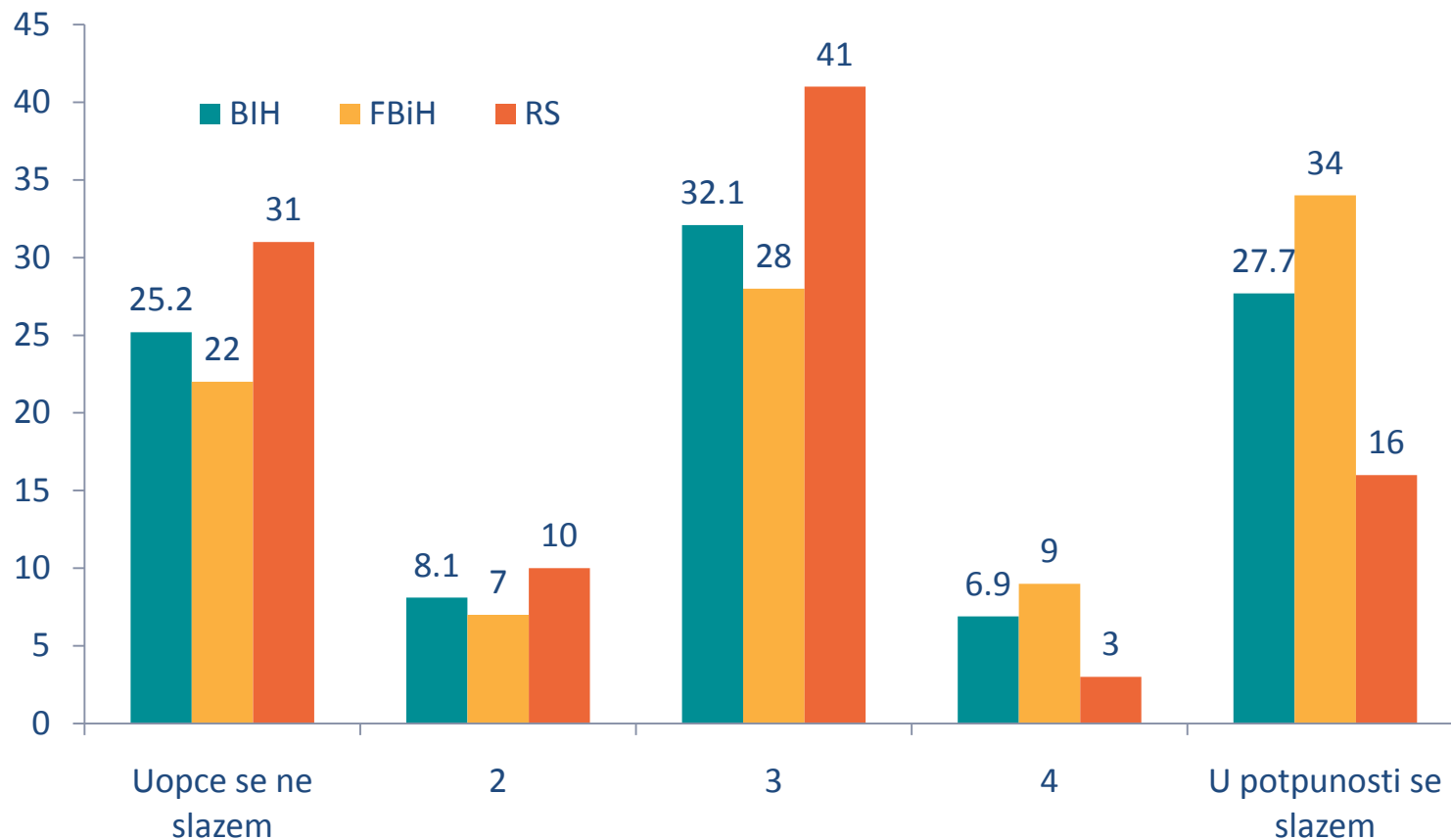

Baza:

Svi ispitanici, n=504.

Čak trećina ispitanika se slaže kako su hrvatski mediji kvalitetniji od onih u BiH! U Federaciji to smatra čak 43% ispitanika a u RS-u 20%.

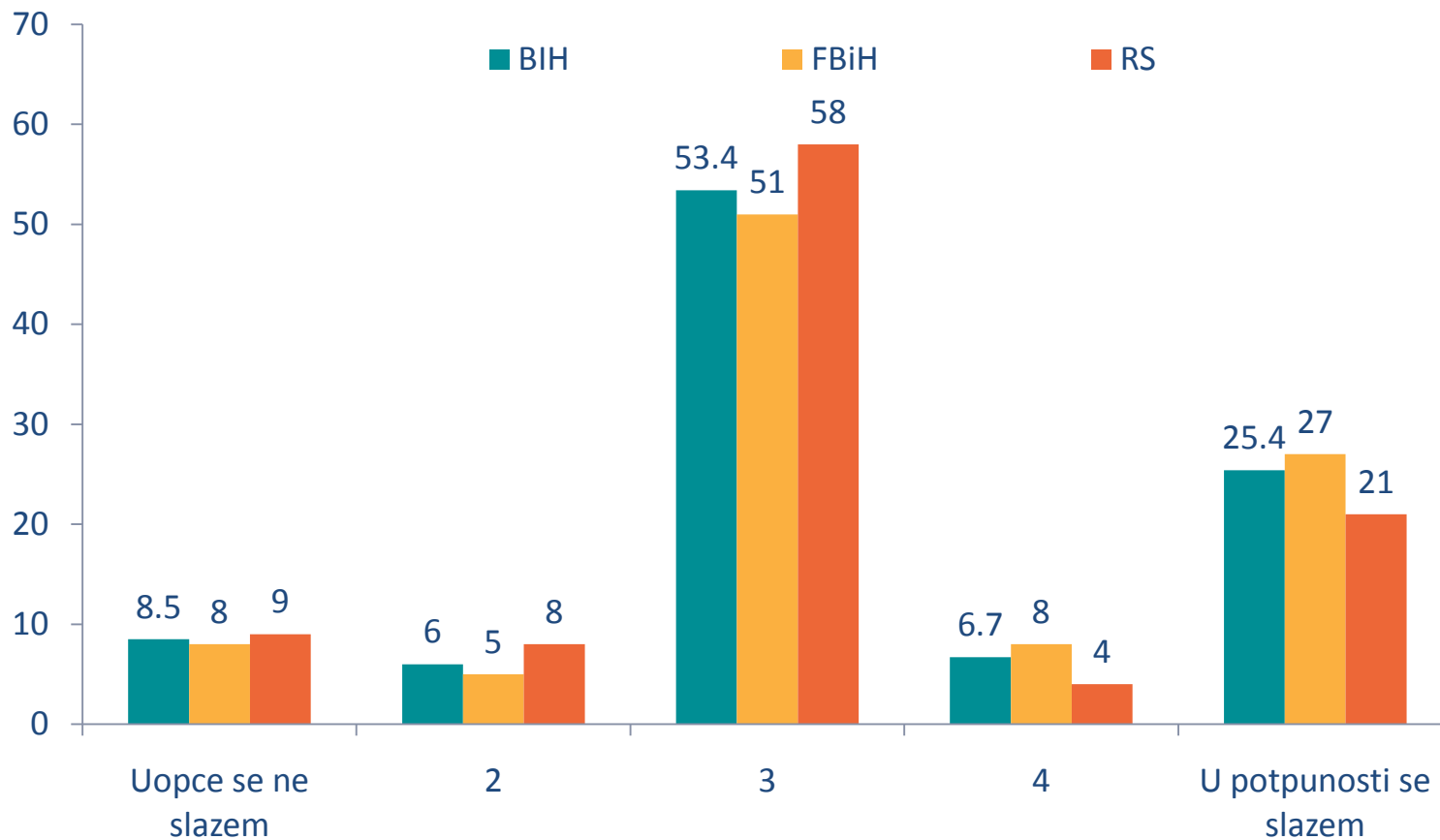
Hrvatski mediji su kvalitetniji od bosanskohercegovačkih..

Baza: Svi ispitanici, n=504.

Povećanje količine medijskih sadržaja (ni)je rezultiralo kvalitetom.

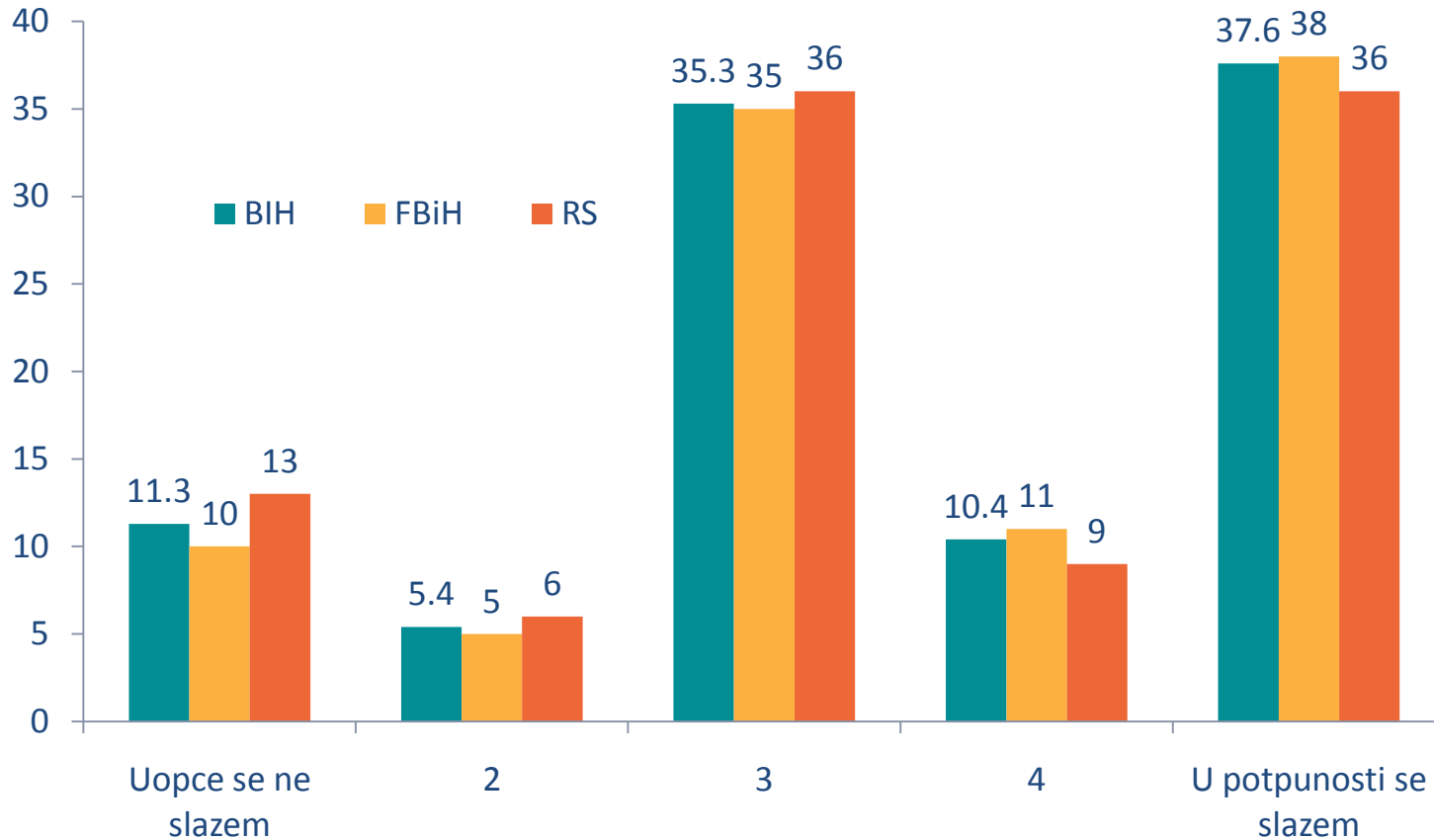
Posljednjih godina se povećala količina medijskih sadržaja u javnosti a time i različitih pogleda na društvene i političke prilike.

Baza: Svi ispitanici, n=504.

Internet je demokratizirao komunikaciju u zemlji!

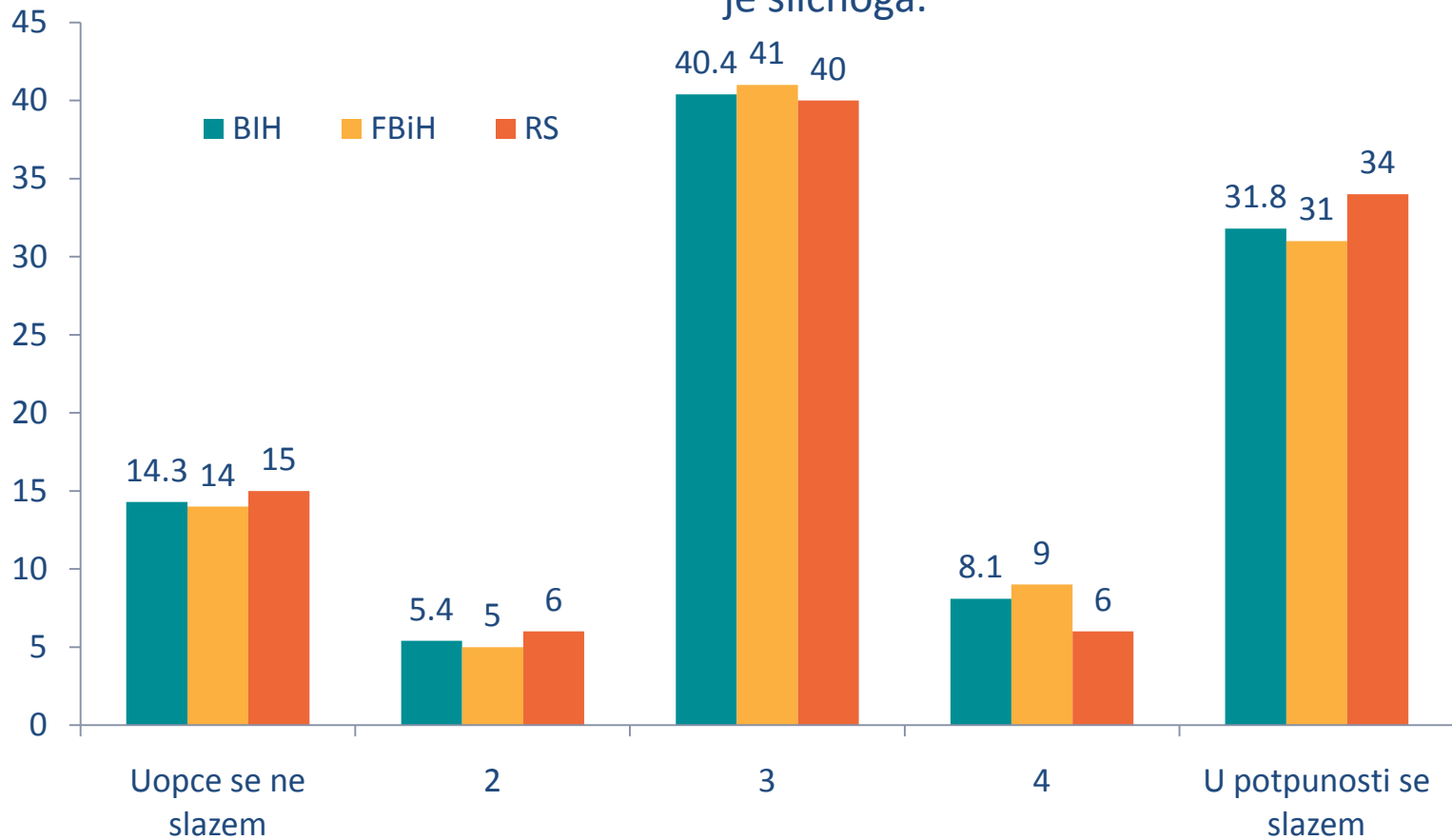
Internet je demokratizirao komunikaciju i omogućio pluralizam mišljenja.

Baza: Svi ispitanici, n=504.

Internetskim portalima nedostaje originalnosti i kvalitetnijih sadržaja!

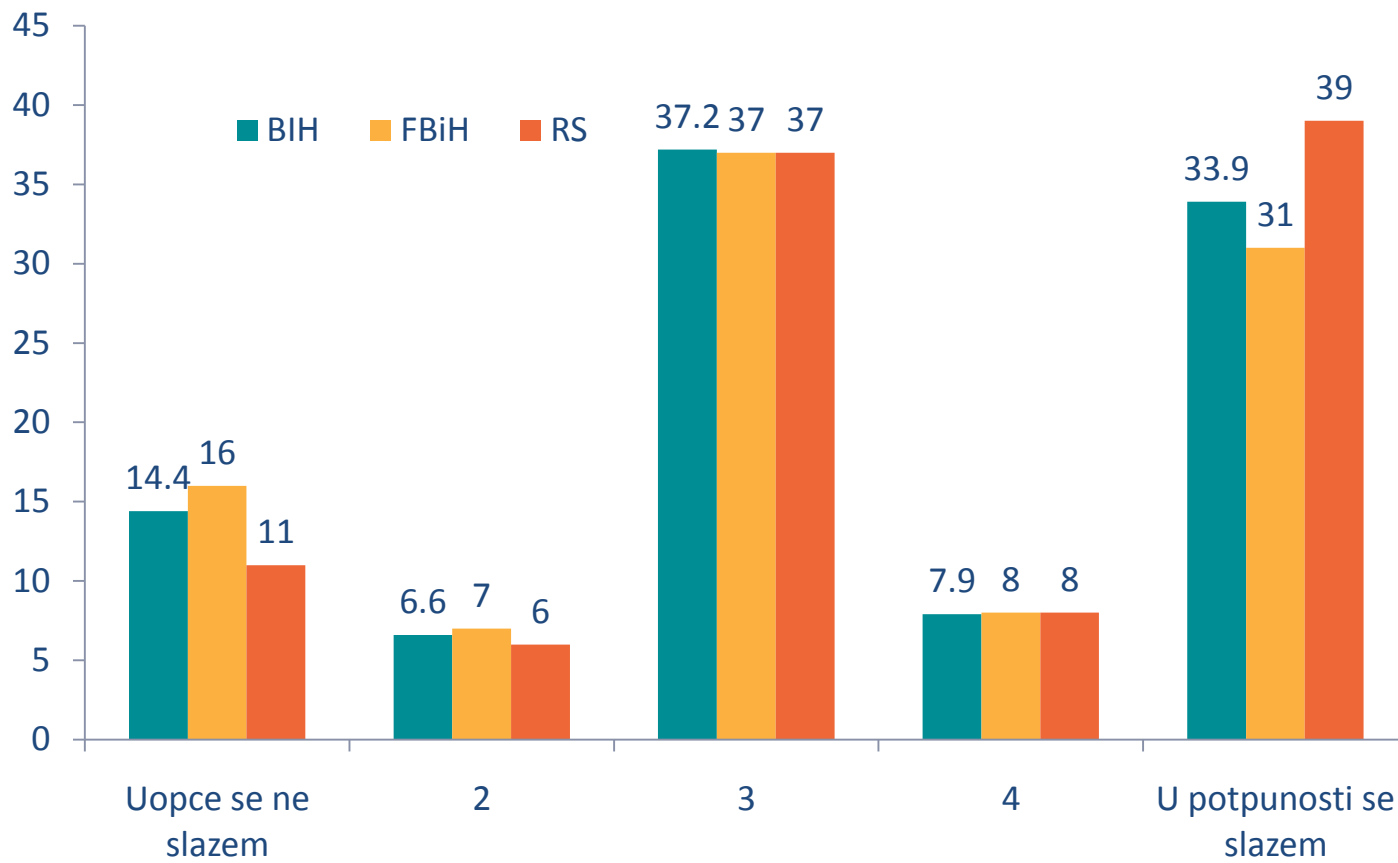
Unatoč povećanju broja internetskih portala i javno dostupnih medijskih sadržaja ne osjećam se kvalitetnije informiranim(om), previše je sličnoga.

Baza: Svi ispitanici, n=504.

Mediji ipak pridonose jačanju tenzija u državi!

Bosanskohercegovački mediji pridonose jačanju tenzija na nacionalnom, političkom i vjerskom planu te među entitetima u BiH

Baza:

Svi ispitanici, n=504.

Hvala vam na pažnji!